

Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju

Juras, Dijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:536164>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Dijana Juras

RODNA RAVNOPRAVNOST U VISOKOM OBRAZOVANJU

Završni rad

Rijeka, 2023.

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU**

RODNA RAVNOPRAVNOST U VISOKOM OBRAZOVANJU

Završni rad

Studij: Prijediplomski sveučilišni jednopredmetni studij pedagogije

Ime i prezime studentice: Dijana Juras

Jedinstveni matični broj akademskog građana: 0009090183

Mentorica: prof. dr. sc. Nena Rončević

Komentorica: prof. dr. sc. Sofija Vrcelj

Rijeka, rujan 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU

Ja, Dijana Juras, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam jedina autorica završnog rada pod naslovom *Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način korišteni dijelovi tuđih radova, već da su isti pravilno citirani i navedeni na kraju rada u popisu literature.

Izjavljujem da sam suglasna da se moj rad koristi kao cjeloviti tekst i trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Repozitorija Filozofskog fakulteta u Rijeci, uz uvjet uvažavanja Zakona o autorskom pravu, kao i druge dokumente s pravima i adekvatnom akademskom praksom, zbog promicanja otvorenog pristupa znanstvenim informacijama.

U Rijeci, 8. rujna 2023.

Potpis

Juras

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. RODNA PERSPEKTIVA	3
2.1. Rodna i spolna ravnopravnost	3
2.2. Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju	4
3. RODNO OSJETLJIVO OBRAZOVANJE	5
3.1. Utjecaj društva na komunikacijske obrasce	6
3.1.1. Rodno osjetljiv jezik	7
3.1.2. Rodno uključiva komunikacija	8
4. RODNO OSVIJEŠTENA POLITIKA	9
4.1. Institucionalni okvir za provođenje politike ravnopravnosti spolova i rodova u republici hrvatskoj	10
4.2. Temeljni politički dokumenti o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti.....	11
4.3. Zakon o ravnopravnosti spolova.....	12
5. PRETHODNA ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI.....	13
6. SVRHA ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU	14
7. CILJ(EVI) ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU	14
8. PROBLEM(I) ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU	15
9. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	15
9.1. Ispitanici.....	15
9.2. Instrument i varijable	16
9.2.1. Instrument.....	16
9.2.2. Varijable.....	17
9.3. Postupak istraživanja.....	18

9.4. Obrada podataka.....	19
10. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	19
10.1. Deskriptivna statistika	19
11. RASPRAVA.....	32
11.1. Prednosti istraživanja	34
11.2. Nedostatci istraživanja.....	35
11.3. Prijedlozi za buduća istraživanja.....	35
12. ZAKLJUČAK	36
13. POPIS LITERATURE	37
14. SAŽETAK.....	40
15. ABSTRACT	42
16. PRILOZI.....	44
16. 1. Instrument.....	44
16. 2. Tablični prikaz.....	56
16.3. Prikaz dodatnih komentara ispitanika/ca.....	65

1. UVOD

Spol i rod obilježavaju svakodnevni život individua uronjenih u suživot s širom društvenom zajednicom. Od rođenja svrstani smo u različite kategorije i okvire, a dominantne su rod i spol. Odnos između roda i spola je kompleksan te razumijevanje tih koncepata važno je za razbijanje stereotipa, predrasuda i diskriminacije te promicanje rodne i spolne ravnopravnosti te inkluzivnosti. Mnoge zemlje i društva nastoje osigurati prava i priznanje za sve rodne i spolne identitete te se boriti protiv rodne i spolne diskriminacije i nasilja.

Spol se odnosi na biološke karakteristike i razlike između muškaraca i žena. Uobičajeno se spol definira na temelju fizičkih, anatomskih i reproduktivnih značajki koje se obično dijele na osnovi genitalija, kromosoma i hormonskog statusa (Jerič Miholič, 2020). Spolni identitet odnosi se na unutarnji osjećaj i osjećaj pripadnosti određenom spolu. To je način na koji pojedinac doživljava sebe i identificira se kao muškarac, žena, nešto između ili izvan binarne podjele. Za većinu ljudi, njihov spolni identitet podudara se s njihovim biološkim spolom. Važno je napomenuti da postoji i varijabilnost u biološkim karakteristikama spola, odnosno da se neke osobe ne uklapaju strogo u binarnu podjelu. Postoje interseksualne osobe koje imaju kombinaciju bioloških karakteristika koje se obično pripisuju i muškom i ženskom spolu. Interseksualnost je prirodno stanje u kojem se osobe rađaju s varijacijama spolnih karakteristika koje se ne podudaraju s tipičnim definicijama muškog ili ženskog spola.

S druge strane, rod je društveno konstruiran koncept koji se odnosi na uloge, norme, očekivanja i identitete povezane s muškarcima i ženama u određenom društvu. Rod se formira kroz društvene i kulturne procese te je često usko povezan s idejama, vrijednostima i stereotipima koji oblikuju ponašanje, identitet i uloge osoba. Na primjer, u mnogim društvima se očekuje da su muškarci dominantni, jaki i usmjereni na karijeru, dok se od žena često očekuje da budu nježne, brižne i fokusirane na obitelj. Međutim, važno je napomenuti da se ta očekivanja i stereotipi mogu mijenjati i razlikovati ovisno o kulturi, vremenu i kontekstu (Kamenov i sur., 2011). Rodni identitet odnosi se na unutarnji osjećaj i osjećaj pripadnosti određenom rodu. Većina ljudi se identificira s rodom koji je u skladu s njihovim dodijeljenim spolom pri rođenju (cisrodne osobe). Međutim, neke osobe se identificiraju s rodom koji se ne podudara s njihovim dodijeljenim spolom (transrodne osobe). Postoje i drugi rodni identiteti koji se ne uklapaju u binarnu podjelu muško/žensko, poput queer osoba, rodno-fluidnih ili rodno-neodređenih identiteta.

Rodni odnosi suvremenog doba obiluju karakteristikama ravnopravnosti i otvorenosti širokog spektra mogućnosti za sve one koji izraze interes ili potrebu ostvariti se u određenom području, aktivnosti ili zanimanju. Diljem svijeta potiče se rodna ravnopravnost koja obuhvaća implementaciju očeva u odgoj djece, povećanje zajedničkog vremena očeva i djece, ravnopravno sudjelovanje u odlučivanju, zapošljavanje žena u politici, ohrabrivanje djevojaka na aktivno sudjelovanje u zajednici te ostvarenje akademskih postignuća prema vlastitim preferencijama, a ne prema unaprijed određenim društvenim obrascima (Blažić, 2016). Većina zapadnih kultura poštuje navedene vrijednosti, no hrvatski se nacionalni duh još uvijek na neki način odupire rodnoj ravnopravnosti, posebice u obrazovanju. Muškarci i dalje dominiraju u tehničkim zanimanjima, a žene u jezičnim (Blažić, 2016). Osnovnoškolski udžbenici različito, to jest na tradicionalan način prikazuju ženske i muške likove. Muški likovi prikazani su kao heroji puni ponosa, razuma i izvanrednih liderskih vještina, dok su žene nježne, osjećajne, plahe i odane (Baranović, Jugović i Doolan, 2008). Važnu ulogu u poticanju rodne ravnopravnosti imaju nastavnici/e, njihove ideje i ophođenja prema učenicima/ama od najranije dobi. Njihova praksa poučavanja, dijalog s učenicima/ama (studentima/cama) i postojanje predrasuda rezultiraju različitim očekivanjima u vezi s postignućima dječaka i djevojčica (Štimac Radin, 2010). Problematična uvjerenja nastavnika/ca o različitim potencijalima i sposobnostima dječaka i djevojčica dovode do različite podrške, drugačijeg načina vrednovanja radova te pristupa u upućivanju kritika i pohvala dječacima i djevojčicama (Kamenov i sur., 2011). Uspjeh dječaka pripisuje se njihovim sposobnostima, ustrajnosti i trudu, dok se uspjeh djevojčica nerijetko svrstava u puku sreću ili olakotne okolnosti. Učenici odrastanjem i socijalizacijom internaliziraju takva rodna uvjerenja što dovodi do toga da djevojčice, iako su talentirane za tehnička, informatička ili prirodoslovna zanimanja, odustaju od njih jer su uvjerene kako nemaju dovoljno kompetencija za ostvarivanje značajnih rezultata i postignuća. Kako bi pristup rodne ravnopravnosti uistinu ostvario svoje težnje i ciljeve, nužno je u odgojno-obrazovni sustav implementirati rodnu osjetljivost. Koncept rodne osjetljivosti podrazumijeva pristup koji je usmjeren spram roda i uzima u obzir rodnu dimenziju (Borić, 2007). Navedeno ukazuje na sasvim nove sfere odgojnih institucija, a to je rodno-osjetljivo obrazovanje koje je usmjereno na promociju ravnopravnosti rodnih uloga, ponašanja i odnosa. Organizirano i aktivno potiče ravnopravnost i oslobađanje društva, pogotovo odgoja i obrazovanja, stereotipnih i seksističkih tereta koji su dugi niz godina bili breme ljudske civilizacije. Potiče razgovor o jednakosti muškaraca i žena te kod djece razvija kritičko propitivanje rodnih uloga prezentiranih u svakodnevnim sadržajima (Kožić Komar, Cesar, Pavlović, 2021).

2. RODNA PERSPEKTIVA

Rodna perspektiva prepoznaje da društvo stvara i održava rodne norme, očekivanja i uloge koje oblikuju ponašanje, prava i mogućnosti ljudi na temelju njihovog spola. Rodna perspektiva naglašava da su muškarci i žene izloženi različitim društvenim, ekonomskim i političkim uvjetima te da su često nejednako tretirani i imaju različite razine moći i privilegija. Cilj rodne perspektive je identificirati i riješiti rodne nejednakosti i diskriminaciju te promicati rodnu ravnopravnost. Rodna perspektiva uključuje i razumijevanje i promicanje raznolikosti rodnih identiteta i izraza te priznavanje da se spolne i rodne kategorije ne moraju nužno podudarati. Ima široku primjenu u različitim područjima kao što su sociologija, psihologija, obrazovanje, politika, pravo, zdravstvo i druge. Promiče rodnu ravnopravnost u svim tim područjima, identificirajući i ispravljajući nejednakosti te stvarajući inkluzivnije i pravednije društvo za sve (Centar za ženske studije, 2007).

2.1. Rodna i spolna ravnopravnost

Rodna ravnopravnost odnosi se na postizanje jednakih prava, prilika i tretmana za sve osobe neovisno o njihovim rodnim identitetima. Temelji na ideji da bi svi ljudi trebali imati jednaku vrijednost, dostojanstvo i mogućnosti, bez obzira na rod, a uključuje i borbu protiv rodne diskriminacije, stereotipa i nejednakosti. Uvažavajući rodnu ravnopravnost stvara se društvo u kojem su muškarci, žene i ostali jednako zastupljeni i imaju jednake prilike u svim aspektima života, uključujući obrazovanje, zapošljavanje, politiku, ekonomiju, zdravstvo i društveni život. Zagovara promicanje inkluzivnosti i jednakosti za sve rodne identitete koji obuhvaćaju priznavanje i poštovanje prava svake osobe da samostalno odabere svoj rodni identitet i izrazi ga na način koji odgovara njihovom osjećaju pripadnosti. Važno je djelovati na uklanjanju prepreka koje sprečavaju napredak prema rodnoj ravnopravnosti. Rodna ravnopravnost nije samo pitanje ženskih prava, već je temeljni princip ljudskih prava koji se odnosi na sve rodove (Kašić, Marijan i Pešut, 2005).

Blizak koncept rodnoj ravnopravnosti jest spolna ravnopravnost, koja obuhvaća postizanje jednakih prava za sve osobe bez obzira na njihovo spolno opredjeljenje. Temelji na ideji da bi svi trebali imati jednake prilike, mogućnosti i pristup resursima, kao i jednaku vrijednost i dostojanstvo. Također uključuje borbu protiv diskriminacije na temelju spola, stereotipa i

nejednakosti koje proizlaze iz društvenih očekivanja o muškarcima i ženama. Cilj je stvoriti društvo u kojem se spol ne koristi kao osnova za ograničavanje ili privilegiranje pojedinaca što uključuje promicanje jednakih prava za žene i muškarce u područjima kao što su obrazovanje, zapošljavanje, politika, pristup zdravstvenoj skrbi, ekonomija, sudjelovanje u odlučivanju te prevencija i suzbijanje svih oblika seksualnog nasilja. Navedeno podrazumijeva i izgradnju svijesti o spolnoj ravnopravnosti, edukaciju o spolnoj diskriminaciji i promicanje kulture jednakosti među spolovima (Zakon o ravnopravnosti spolova, NN 69/17).

Postizanje rodne i spolne ravnopravnosti zahtijeva aktivno djelovanje i angažman svih članova društva, uključujući vladu, institucije, organizacije civilnog društva i pojedince. Obuhvaća donošenje zakona koji osiguravaju jednakost spolova, politike koje promiču rodnu jednakost, provedbu kvota za zastupljenost žena u politici i upravljačkim pozicijama, te osnaživanje žena i djevojčica kroz pristup obrazovanju i ekonomskim mogućnostima (Europska komisija, 2020).

2.2. Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju

Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju odnosi se na postizanje jednakih prilika, prava i tretmana za sve osobe isključivo u akademskom okruženju. Zagovaratelji rodne ravnopravnosti bore se protiv rodne diskriminacije, stereotipa i nejednakosti koje se mogu pojaviti ili se pojavljuju u sveučilišnom sustavu.

U nastavku se opisuje nekoliko ključnih aspekata rodne ravnopravnosti u visokom obrazovanju:

1. Pristup i sudjelovanje: osiguravanje jednakih mogućnosti pristupa visokom obrazovanju za sve osobe bez obzira na njihov spol. Navedeno uključuje uklanjanje prepreka i diskriminacijskih faktora koji mogu ograničiti pristup određenim poljima studija ili razinama obrazovanja.

2. Zastupljenost u nastavi i istraživanju: promicanje ravnoteže spolova među nastavnicima, istraživačima i mentorima te osiguravanje da žene i osobe drugih rodova imaju jednake mogućnosti napredovanja u akademskoj karijeri. Primarno se odnosi na poticanje žena da se angažiraju u STEM područjima (znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika) gdje su tradicionalno manje zastupljene.

3. Prevencija rodne diskriminacije: sustavna borba protiv rodne diskriminacije, uključujući svjesnost o rodnoj ravnopravnosti, obuku o prepoznavanju i sprječavanju rodne diskriminacije te pružanje podrške žrtvama rodno uvjetovanog nasilja ili uznemiravanja.

4. Rodno osjetljive politike i prakse: uvođenje politika i praksi koje su osmišljene na način da uzimaju u obzir i promiču rodnu ravnopravnost što može obuhvaćati kvote ili ciljeve za zastupljenost žena na upravljačkim pozicijama, promicanje rodno osjetljivih istraživanja i kurikuluma te osiguravanje rodno uravnoteženih mentorstva.

5. Rodno osviješteno okruženje: stvaranje sigurnog, inkluzivnog i poticajnog okruženja za sve studente/ice i zaposlenike/ice na sveučilištima. Spomenuto uključuje promicanje rodne ravnopravnosti kroz kampanje, edukaciju, podršku i osnaživanje studenata/ica, kao i osiguravanje jednakih prilika za sudjelovanje u izvanškolskim aktivnostima, upravljanju i vodstvu (Ured za publikacije Europske unije, 2016).

3. RODNO OSJETLJIVO OBRAZOVANJE

Učenje i obrazovanje, cjeloživotni su procesi u okviru koji svaka osoba stječe različita znanja, stavove i vrijednosti. Obavezno osnovnoškolsko obrazovanje, ali i mogućnosti srednjoškolskog i visokog obrazovanja, dovode do zaključka da su odgojno-obrazovne institucije nulto mjesto u kojem treba započeti s promjenama poput uvođenja rodne osjetljivosti.

Rodno osjetljivo obrazovanje je pristup u obrazovanju koji ima za cilj uključiti rodnu dimenziju u sve aspekte obrazovnog procesa. Ono prepoznaje da rodne uloge, identiteti i društvene norme imaju značajan utjecaj na iskustva i rezultate učenika/ca te se fokusira na promicanje rodne ravnopravnosti i razumijevanje rodne raznolikosti (Centar za ženske studije, 2007).

Ključni elementi rodno osjetljivog obrazovanja uključuju sljedeće (Šinko i Petek, 2022 i Bartulović, 2013):

1. Uklanjanje rodno uvjetovanih stereotipa: rodno osjetljivo obrazovanje nastoji prevladati stereotipe i očekivanja koja se temelje na rodu i spolu. Navedeno podrazumijeva pružanje učenicima/cama i studentima/cama prilike za istraživanje i razumijevanje različitih rodova i rodne raznolikosti te promicanje slobodnog izbora i samoopredjeljenja.

2. **Promicanje jednakih prilika:** rodno osjetljivo obrazovanje stremi pružanju jednakih prilika za učenje i sudjelovanje svim učenicima/ama i studentima/cama, bez obzira na njihov spolni ili rodni identitet. Takvim se pristupom učenici/e i studenti/ce osjećaju dobrodošlima, podržanima i uključenima te da imaju pristup resursima i mogućnostima potrebnim za postizanje uspjeha.

3. **Kritičko promišljanje o rodnoj nejednakosti:** rodno osjetljivo obrazovanje potiče učenike/ce i studente/ice da razumiju rodne nejednakosti i društvene probleme koji proizlaze iz njih. Spomenuto uključuje proučavanje rodne diskriminacije, nasilja nad ženama, rodno uvjetovanih stereotipa i drugih pitanja koja se odnose na rodnu neravnopravnost.

4. **Inkluzivni kurikulum:** rodno osjetljivo obrazovanje promiče inkluzivne kurikulume koji uključuju različite perspektive i iskustva vezana za rod. Može obuhvaćati proučavanje povijesti i doprinosa žena, istraživanje rodne uloge u književnosti, umjetnosti i znanosti te razumijevanje rodne ravnopravnosti kao temeljnog društvenog pitanja.

5. **Oснаživanje učenika/ca i studenata/ica:** rodno osjetljivo obrazovanje potiče osnaživanje učenika/ca i studenata/ica da se suoče s rodno uvjetovanim izazovima i postanu zagovornici/e rodne ravnopravnosti. Obuhvaća razvijanje vještina kritičkog razmišljanja, suosjećanja, empatije i sposobnosti za promjenu društva na bolje.

3.1. Utjecaj društva na komunikacijske obrasce

Tijekom provedbe obrazovnih reformi, poput uvođenja rodno osjetljivog obrazovanja, neizbježno je analizirati komunikaciju između svih dionika odgojno-obrazovnih sustava. Komunikacija predstavlja složen proces koji je duboko ukorijenjen u društvenim normama, vrijednostima, jeziku i kulturi. Jezik je ključan dio komunikacije, a društvo oblikuje jezične obrasce, vokabular, gramatiku i način izražavanja (Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021). Društvene norme i vrijednosti odražavaju se u jeziku, odnosno načinu na koji se određena osoba obraća drugim ljudima, koristi određene izraze ili riječi te prepoznaje rodnu ili društvenu ulogu sugovornika. Očekivanja povezana s muškosti, ženstvenošću ili drugim rodovima mogu oblikovati način na koji se ljudi izražavaju, komuniciraju svoje potrebe ili sudjeluju u razgovoru (Cvetinčanin Knežević i Lalatović, 2019). Sveprisutni mediji i tehnologija imaju velik utjecaj na komunikacijske obrasce u društvu. Način na koji se poruke prenose putem medija, društvenih mreža ili digitalnih platformi mogu oblikovati našu

percepciju komunikacije, uključujući brzinu, dostupnost informacija i stil komunikacije (Zdravčević, 2020).

3.1.1. Rodno osjetljiv jezik

Rodno osjetljiv jezik je način komuniciranja koji uzima u obzir različite rodne identitete i promiče jednakost među spolovima. Cilj rodno osjetljivog jezika je izbjegavanje diskriminacije, stereotipa i isključivanja na temelju spolnog ili rodnog identiteta. Ovaj pristup usmjeren je na stvaranje inkluzivnog jezika koji odražava raznolikost i poštuje sve osobe, bez obzira na njihov rod (Cvetinčanin Knežević i Lalatović, 2019).

Primjena rodno osjetljivog jezika uključuje (Cvetinčanin Knežević i Lalatović, 2019 i Sveučilište u Rijeci, 2022):

- 1. Korištenje inkluzivnih zamjenica:** umjesto korištenja spolno specifičnih zamjenica poput "on" ili "ona", rodno osjetiv jezik koristi inkluzivne zamjenice kao što su "oni/one" ili "osoba". Ovakva praksa omogućava uključivanje i vidljivost osoba s različitim rodovima.
- 2. Neutralizacija zanimanja:** rodno osjetiv jezik teži neutraliziranju zanimanja kako bi se izbjeglo impliciranje da su određena zanimanja rezervirana samo za muškarce ili samo za žene. Na primjer, umjesto "liječnik" ili "liječnica", može se koristiti neutralni oblik "liječnik/ica" ili "medicinski radnik/radnica."
- 3. Izbjegavanje rodno uvjetovanih stereotipa:** rodno osjetiv jezik izbjegava korištenje stereotipnih izraza ili opisa koji ograničavaju ili diskriminiraju određene rodove. Umjesto toga, koristi se neutralan i inkluzivan jezik koji promiče ravnopravnost i razumijevanje različitih rodnih identiteta.
- 4. Promicanje jednakosti u jeziku:** rodno osjetiv jezik teži promicanju jednakosti među spolovima u jezičnim konstrukcijama što može uključivati izbjegavanje izraza koji favoriziraju jedan spol, kao i promicanje jezičnih oblika koji naglašavaju jednaku vrijednost i sudjelovanje svih ljudi.

3.1.2. Rodno uključiva komunikacija

Rodno uključiva komunikacija je pristup komunikaciji koji prepoznaje različite rodne identitete, raznolikost rodnih uloga i promiče ravnopravno sudjelovanje svih osoba u komunikacijskom procesu. Ova vrsta komunikacije podrazumijeva korištenje rodno osjetljivog jezika te ima za cilj ukloniti rodne stereotipe, diskriminaciju i nejednakosti te promicati inkluzivnost (Sveučilište u Rijeci, 2022).

Postoji nekoliko ključnih načela rodno uključive komunikacije (Sveučilište u Rijeci, 2022):

1. **Izbjegavanje stereotipa:** rodno uključiva komunikacija izbjegava korištenje stereotipnih ili generalizirajućih izraza o određenim rodovima. Umjesto toga, promiče se individualno pristupanje i razumijevanje raznolikosti rodnih identiteta.
2. **Osjetljivost prema rodnoj raznolikosti:** rodno uključiva komunikacija prepoznaje da postoji širok spektar rodnih identiteta izvan tradicionalne binarne podjele na muško i žensko. Ona pruža prostor za sve rodne identitete i koristi odgovarajuće izraze i zamjenice.
3. **Inkluzivnost:** rodno uključiva komunikacija osigurava da se svi sudionici u komunikacijskom procesu osjećaju uključenima, poštovanim i vidljivima. Može uključivati korištenje jezika i primjera koji se odnose na različite rodne identitete te aktivno traženje i uključivanje različitih perspektiva.
4. **Ravnopravnost i pravednost:** rodno uključiva komunikacija promiče ravnopravno sudjelovanje svih osoba bez obzira na njihov spolni ili rodni identitet. Navedeno obuhvaća osiguravanje jednakih prilika za izražavanje mišljenja, sudjelovanje u raspravama i donošenje odluka.
5. **Edukacija i svjesnost:** rodno uključiva komunikacija potiče educiranje i svjesnost o rodnim pitanjima te promovira razumijevanje rodne ravnopravnosti što može uključivati radionice, treninge ili kampanje koje informiraju o rodnoj raznolikosti, rodnom nasilju i drugim relevantnim temama.

4. RODNO OSVIJEŠTENA POLITIKA

Rodno osviještena politika je pristup političkom djelovanju koji stavlja naglasak na rodnu ravnopravnost, promicanje prava žena i drugih marginaliziranih rodni skupina te borbu protiv rodne diskriminacije. Ovaj pristup prepoznaje da rodna nejednakost nije prirodna, već je rezultat društvenih konstrukcija i nepravednih sistema moći (Kašić, Marijan i Pešut, 2005).

Ključna obilježja rodno osviještene politike obuhvaćaju:

1. **Rodnu analizu:** rodno osviještena politika temelji se na temeljitoj analizi rodne dimenzije političkih pitanja i javnih politika. Ova analiza sagledava kako rodna nejednakost utječe na različite aspekte društva, uključujući političko odlučivanje, ekonomiju, obrazovanje, zdravstvo i sigurnost.

2. **Promicanje rodne ravnopravnosti:** rodno osviještena politika ima za cilj aktivno promicati rodnu ravnopravnost kroz donošenje zakona, politika i mjera koje su usmjerene na smanjenje nejednakosti i diskriminacije među spolovima. To može uključivati usvajanje antidiskriminacijskih zakona, mjera za poticanje ženskog sudjelovanja u politici, politika za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja i promicanje rodne ravnopravnosti u obrazovnom sustavu.

3. **Inkluzivnost i participaciju:** rodno osviještena politika stavlja naglasak na inkluzivnost i sudjelovanje svih rodni skupina u političkom procesu što podrazumijeva aktivnu inkluziju žena, transrodnih osoba, osoba s nesigurnim rodnom identitetom i drugih marginaliziranih skupina u političko odlučivanje, kao i osiguravanje njihove jednakosti prava i pristupa resursima.

4. **Edukaciju i svjesnost:** rodno osviještena politika promiče edukaciju i svjesnost o rodnoj ravnopravnosti i rodnoj nejednakosti. Navedeno može uključivati obrazovne programe, kampanje osvještavanja i treninge koji podižu svijest o rodnom identitetu, rodnoj diskriminaciji, stereotipima i njihovom utjecaju na društvo.

5. **Suradnju i partnerstvo:** rodno osviještena politika prepoznaje važnost suradnje i partnerstva s organizacijama civilnog društva, akademskom zajednicom i drugim dionicima u postizanju rodne ravnopravnosti. Ova politika podržava aktivnu suradnju i dijalog s relevantnim dionicima kako bi se postigao napredak u ostvarivanju rodne jednakosti (Siukola i Onwen Huma, 2017).

4.1. Institucionalni okvir za provođenje politike ravnopravnosti spolova i rodova u republici hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj, institucionalni okvir za provođenje politike ravnopravnosti spolova i rodova uključuje zakonodavne, izvršne i nadzorne institucije. Ove institucije rade na promicanju ravnopravnosti spolova, suzbijanju diskriminacije na temelju spola i osiguravanju jednakih prava i prilika za sve građane, bez obzira na njihov spolni ili rodni identitet.

Ključne institucije u Hrvatskoj koje se bave pitanjima ravnopravnosti spolova i rodova uključuju:

1. Ured za ravnopravnost spolova: Ured djeluje kao centralna institucija za provođenje politike ravnopravnosti spolova. Odgovoran je za praćenje, analizu i koordinaciju aktivnosti vezanih uz ravnopravnost spolova, kao i za davanje preporuka i prijedloga za unapređenje ravnopravnosti u svim područjima društva.

2. Povjerenika/cu za ravnopravnost spolova: povjerenik/ca za ravnopravnost spolova je neovisna osoba koja štiti prava žena i provodi antidiskriminacijske zakone na temelju spola. Prima pritužbe, istražuje slučajeve diskriminacije, daje preporuke i pruža podršku žrtvama spolne diskriminacije.

3. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike: Ministarstvo je odgovorno za provedbu politika koje se odnose na obiteljske odnose, socijalnu politiku i ravnopravnost spolova. Ono koordinira aktivnosti vezane uz rodnu ravnopravnost, promiče politike za suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja i provodi programe podrške ženama i obiteljima.

4. Nacionalni i regionalni centri za podršku žrtvama nasilja: centri pružaju podršku ženama koje su žrtve rodno uvjetovanog nasilja, uključujući sigurni smještaj, pravnu podršku, psihološku pomoć i informiranje.

5. Središnji državni ured za demografiju i mlade: Ured radi na promicanju jednakih prava i prilika za mlade, uključujući ravnopravnost spolova. On razvija i provodi programe i politike usmjerene na mlade, uključujući obrazovanje o ravnopravnosti spolova i suzbijanje stereotipa (Kašić, Marijan i Pešut, 2005).

Osim navedenih institucija, u Republici Hrvatskoj postoje i nevladine organizacije, akademska zajednica, sindikati i drugi dionici koji igraju važnu ulogu u promicanju i provedbi politike

ravnopravnosti spolova i rodova. Važno je naglasiti da je institucionalni okvir za provođenje politike ravnopravnosti spolova podložan promjenama i da se kontinuirano radi na unapređenju zaštite prava i promicanju ravnopravnosti svih građana.

4.2. Temeljni politički dokumenti o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti

Temeljni politički dokumenti o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti obuhvaćaju međunarodne konvencije, deklaracije, rezolucije i smjernice koje su usvojene na globalnoj razini kako bi se promicale ravnopravnost spolova i borba protiv rodne diskriminacije. Neki od tih dokumenata uključuju:

1. Konvenciju UN-a o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (CEDAW): konvencija, usvojena 1979. godine, predstavlja međunarodni ugovor kojim se traži potpuna eliminacija diskriminacije žena u svim područjima života. CEDAW je jedan od najvažnijih međunarodnih dokumenata koji se odnose na ravnopravnost spolova (Kašić, Marijan i Pešut, 2005).

2. Platformu za djelovanje iz Pekinga: usvojena na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama održanoj 1995. godine, ova platforma postavlja strategije i ciljeve za promicanje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena. Platforma za djelovanje iz Pekinga obuhvaća 12 kritičnih područja djelovanja, uključujući obrazovanje, zdravlje, nasilje nad ženama i političko sudjelovanje.

3. Agenda 2030 za održivi razvoj: globalna agenda usvojena je 2015. godine od strane Ujedinjenih naroda i sastoji se od 17 ciljeva održivog. Cilj pod brojem 5 posebno se odnosi na postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica (Pavić-Rogošić, Jelić Mück i Jagnjić, 2015).

4. Bečka deklaracija i Akcijski plan: usvojena 2020. godine, ova deklaracija obuhvaća pregled napretka u provedbi Platforme za djelovanje iz Pekinga nakon 25 godina. Cilj je identificirati izazove, propuste i prioritete u ostvarenju rodne ravnopravnosti i predložiti konkretne korake za daljnje djelovanje.

5. Smjernice Europske unije o rodnoj ravnopravnosti: Europska unija ima niz smjernica, preporuka i direktiva usmjerenih na postizanje rodne ravnopravnosti u članicama EU. Navedeno uključuje smjernice o rodnoj ravnopravnosti u političkom sudjelovanju, zapošljavanju, obrazovanju, borbi protiv nasilja nad ženama i drugim područjima (Europska komisija, 2020 i Ured za publikacije Europske Unije, 2016).

Svi spomenuti politički dokumenti služe kao smjernice i okvir za donošenje politika i zakona na nacionalnoj razini te potiču države i druge aktere da poduzmu konkretne korake za promicanje ravnopravnosti spolova i borbu protiv rodne diskriminacije.

4.3. Zakon o ravnopravnosti spolova

Zakon o ravnopravnosti spolova je osnova zakonodavnog okvira koji štiti prava i promiče ravnopravnost spolova u društvu. Zakoni o ravnopravnosti spolova odnose se na suzbijanje diskriminacije na temelju spola, promicanje ravnopravnosti u svim područjima života, poticanje jednakih mogućnosti i sudjelovanja žena i muškaraca u političkom, gospodarskom, obrazovnom i drugim sektorima te borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja.

U Republici Hrvatskoj, Zakon o ravnopravnosti spolova obuhvaća odredbe koje se odnose na:

1. Zaštitu od diskriminacije: Zakon osigurava zaštitu od spolne diskriminacije u različitim područjima, uključujući zapošljavanje, obrazovanje, pristup javnim uslugama, stanovanje i druga područja života. Zabranjuje nepošteno postupanje prema osobama na temelju njihovog spola i osigurava pravo na pravnu zaštitu u slučaju diskriminacije.

2. Ravnopravnost u radnom okruženju: Zakon se bavi pitanjima ravnopravnosti spolova na radnom mjestu, uključujući jednaku plaću za jednaki rad, promicanje ženskog sudjelovanja u upravljačkim i vodećim pozicijama, suzbijanje spolnog uznemiravanja na radnom mjestu i poticanje ravnoteže između profesionalnog i obiteljskog života.

3. Prevenciju rodno uvjetovanog nasilja: Zakon se može baviti i prevencijom i suzbijanjem rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje u obitelji, seksualno nasilje i trgovanje ljudima. Uključuje i uspostavu zaštitnih mjera, podršku žrtvama i kažnjavanje počinitelja.

Nadalje, zakoni o ravnopravnosti spolova imaju za cilj osigurati aktivno provođenje politika i programa koji promiču ravnopravnost spolova, suradnju s relevantnim institucijama, edukaciju i podizanje svijesti o ravnopravnosti spolova te izvještavanje o napretku ostvarenom u području ravnopravnosti spolova (Zakon o ravnopravnosti spolova, NN 69/17).

5. PRETHODNA ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI

Istraživanja o rodnoj ravnopravnosti i stavovima studenata/ica o istoj pružaju uvid u postojeće rodne nejednakosti, identificiraju njihove uzroke i posljedice te daju smjernice za promicanje ravnopravnosti spolova. Ova istraživanja obuhvaćaju različita područja, uključujući zapošljavanje, obrazovanje, političko sudjelovanje, nasilje nad ženama i druge sfere društva, koja se promatraju kroz prizmu mišljenja, svijesti i percepcije ispitanika/ca o rodnom pitanjima.

U nastavku se prikazuje nekoliko ključnih saznanja iz istraživanja o rodnoj ravnopravnosti:

1. **Plaća i zapošljavanje:** istraživanja pokazuju da postoji rodni jaz u plaćama, pri čemu žene često zarađuju manje od muškaraca za istu ili sličnu radnu ulogu. Kamenov i Galić (2011) ističu da su najbolje plaćeni poslovi uglavnom namijenjeni muškarcima (71% ispitanika/ca). Također se otkriva rodna segregacija na tržištu rada, gdje su žene neravnomjerno zastupljene u određenim sektorima i zanimanjima (Tomić-Koludrović, Petrić, Puzek i Zdravković, 2018). Autorica Vuković (2016) navodi da studenti/ce imaju uglavnom pozitivne stavove o razvijanju karijera žena.

2. **Politika i odlučivanje:** istraživanja ukazuju na nedovoljnu zastupljenost žena u političkim i upravljačkim pozicijama. Žene su često podzastupljene u parlamentima, vladama i drugim tijelima odlučivanja, što otežava njihovu sposobnost da utječu na političke procese i donose odluke (Kamenov i Galić, 2011). Neki nalazi ukazuju na potporu studenta povećanju sudjelovanja žena u politici i upravljačkim pozicijama kako bi se postigla veća ravnopravnost spolova.

3. **Obrazovanje:** istraživanja ukazuju na postignuća različitih spolova u obrazovanju. Prema Jugović (2010) žene su često bolje obrazovane od muškaraca na razini osnovnog i srednjeg obrazovanja, no rodne nejednakosti i dalje postoje u visokom obrazovanju i odabiru studijskih programa. Autorice Kamenov i Galić (2011) navode rezultat od 74% ispitanika/ca koji se slažu s tvrdnjom da muškarci u Republici Hrvatskoj lakše napreduju na poslu od žena. Tomić-Koludrović, Petrić, Puzek i Zdravković (2018) ističu da ispitanici/e s višim stupnjem obrazovanja imaju manje tradicionalna shvaćanja rodni uloga u odnosu na one koji imaju niži stupanj.

4. **Nasilje nad ženama:** istraživanja otkrivaju visoku prevalenciju rodno uvjetovanog nasilja. Žene su često izložene nasilju, uključujući obiteljsko nasilje, seksualno nasilje, zlostavljanje na radnom mjestu i nasilje u javnom prostoru. Prema rezultatima istraživanja *Nasilje nad ženama:*

istraživanje provedeno diljem Europske unije (Agencija Europske unije za temeljna prava, 2014), svaka druga žena (55%) na području Europske unije, bila je žrtva nekog od oblika seksualnog uznemiravanja.

5. Rodne uloge i stereotipi: istraživanja ističu važnost rodne socijalizacije i stereotipa koji oblikuju očekivanja i uloge muškaraca i žena u društvu. Ovi stereotipi mogu ograničiti slobodu izbora i mogućnosti pojedinaca te pridonijeti rodnoj nejednakosti. Zadravec (2020) ističe da studenti/ce od malena i dalje uče stereotipnu podjelu poslova na muške i ženske. Prema rezultatima, ženskim poslovima percipiraju se kuhanje (79%), usisavanje (74%), pranje rublja (92%), glačanje rublja (89%) i pranje posuđa (65%), dok se muškima smatra pranje automobila (56%). Primjerice, u kupovini namirnica, čuvanju djece i bacanju smeća, studenti/ce su gotovo podjednako te uloge dodijelili i muškarcima i ženama (Zadravec, 2020). Prema Puhanić (2019), studenti i studentice nisu zagovaratelji rodne podjele poslova, već smatraju da osobe, bez obzira na spol, mogu ravnopravno obavljati poslove.

Važno je napomenuti da se stavovi studenata mogu razlikovati ovisno o kontekstu, kulturi i individualnim razlikama. Stavovi se također mogu mijenjati tijekom vremena s povećanom svijesti i obrazovanjem o pitanjima rodne ravnopravnosti.

6. SVRHA ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU

Svrha ovog istraživanja je prikupljanje empirijskih podataka za zagovaranje rodne (i spolne) ravnopravnosti u visokom obrazovanju. Ovim istraživanjem želi se prikazati koliko su studenti/ce Filozofskog fakulteta u Rijeci rodno osviješteni/e te koje se rodne prakse prepoznaju i njeguju na različitim odsjecima/katedrama koje pohađaju.

7. CILJ(EVI) ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU

Cilj ovog istraživanja je ispitati informiranost studenata/ica riječkog Filozofskog fakulteta o rodnoj perspektivi. Zatim istražiti na koji način percipiraju utjecaj različitih faktora

na razvoj rodne (ne)ravnopravnosti. I na kraju se žele razmotriti njihova prethodna iskustva u vezi pronalaska u rodno diskriminirajućim situacijama i u vezi uključivanja u edukativne sadržaje rodne tematike.

8. PROBLEM(I) ISTRAŽIVANJA O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI NA VISOKOM OBRAZOVANJU

1. Što studenti/ce na Filozofskom fakultetu u Rijeci znaju o rodnoj perspektivi?
2. Kako ispitanici/e percipiraju utjecaj različitih faktora (rodni i spolni identitet, obitelj, obrazovanje, politika i pravo, društvo, religija i profesija) na razvoj rodne (ne)ravnopravnosti?
3. Kakva prethodna iskustva ispitanici/e imaju u vezi pronalaska u rodno diskriminirajućim situacijama i u vezi uključivanja u edukativne sadržaje rodne tematike?

9. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

U ovom poglavlju detaljno su objašnjeni odabir ispitanika/ca i tehnika kojom su se prikupljali podaci, zatim se navodi cijeli postupak provedbe istraživanja i na kraju se opisuje proces obrade podataka.

9.1. Ispitanici

Istraživanje se provodilo u Primorsko-goranskoj županiji, u okviru Sveučilišta u Rijeci. Ispitanici/e su bili redovni/e polaznici/e Filozofskog fakulteta u Rijeci. Prilikom uzorkovanja koristio se neprobabilistički prigodni uzorak.

Dana 29. lipnja 2023. godine bila je otvorena *online* anketa putem platforme *LimeSurvey* koja se poslala putem zajedničke adrese elektroničke pošte svih studenata/ica Filozofskog fakulteta. Anketa je bila dostupna za ispunjavanje do 13. srpnja 2023. godine. U idealnim uvjetima maksimalan broj ispitanika/ca iznosio bi oko 1200. Po završetku dostupnosti ankete, očekivalo se od 150 do 200 cjelovito ispunjenih anketnih upitnika.

9.2. Instrument i varijable

9.2.1. Instrument

Za potrebe ovog istraživanja odabrana je kvantitativna korelacijska istraživačka metoda, odnosno metoda prikupljanja podataka pomoću anketnog upitnika kako bi se u kratkom vremenskom periodu prikupila velika količina podataka o odabranoj populaciji. Anketiranje se provodilo *online*, a web-sučelje koje se koristilo za izradu mrežnog anketnog upitnika i provedbu istraživanja jest *LimeSurvey*. Poveznica za pristup upitniku dostavila se mentorici te putem zajedničke elektroničke pošte prosljedila studentima/cama Filozofskog fakulteta. Nakon 12 dana aktivnosti ankete bio je poslan još jedan podsjetnik sa zamolbom za ispunjavanje iste. Klikom na poveznicu studenti/ce su pristupili anketnom upitniku kojeg su trebali ispuniti prema svim navedenim uputama.

Upitnik se sastojao od uvodne poruke, prostora za prikupljanje općih podataka o ispitaniku/ci, tri kategorije unutar kojih se ispitivala informiranost o rodnoj tematici, stavovi studenata/ica naspram rodne (ne)ravnopravnosti i prethodno iskustvo s rodnom neravnopravnošću, ostavljenog prostora za dodatne komentare te zaključne riječi zahvale na sudjelovanju. Uvodnom porukom se ispitanike/ce upoznalo s istraživanjem i upitnikom koji se nalazio pred njima. U okviru općih podataka postavljala su se pitanja o dobi, spolu, odsjeku/katedri, godini studija, mjestu prebivališta, županiji odrastanja i pripadništvu nekoj od manjinskih grupa. Za spol, godinu studija i pripadništvo manjinskoj skupini, osim navedenih opcija, imali/e su mogućnost i dopisati neku svoju. Ideja za postavljanje navedenih čestica preuzeta je iz istraživanja koje se provelo u okviru projekta UNIGEM 2022. godine pod vodstvom prof. dr. Zilke Spahić Šiljak. Prva kategorija pod nazivom informiranost o rodnoj tematici sadržavala je 11 čestica koje su osmišljene od strane autorice ovog istraživanja temeljem proučavanja znanstvene literature o rodnoj (ne)ravnopravnosti. Tvrdnje su se odnosile na razlikovanje roda i spola, zatim provjeravanje znanja o rodnoj i spolnoj ravnopravnosti. Nakon toga, ispitivala se informiranost o rodno osjetljivom obrazovanju i rodno uključivoj komunikaciji, korištenju rodno osjetljivog jezika i rodno osviještenoj politici. Od ispitanika/ca se tražilo da za svaku postavljenu česticu odaberu jednu od opcija. Opciju *Da* birali su ako su smatrali da je tvrdnja točna, ako nisu bili sigurni odabirali su opciju *Nisam siguran/sigurna*, a opciju *Ne* birali su ako su smatrali da je tvrdnja netočna. Drugom kategorijom ispitivali su se stavovi studenata/ica o utjecaju različitih faktora, rodni i spolni identitet, obitelj, obrazovanje, politika i pravo, društvo,

religija i profesija, na razvoj rodne (ne)ravnopravnosti. Svaki od navedenih faktora ispitivao se određenim brojem čestica u zasebnoj potkategoriji. Riječ je o kombinaciji čestica iz UNIGEM istraživanja (2022), istraživanja Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj autorica Kamenov i Galić (2011), Rodni stavovi i prakse u Hrvatskoj autorica Tomić-Koludrović, Petrić, Puzek i Zdravković (2018), Stavovi studenata o položaju žena u suvremenoj obitelji autorice Puhanić (2019) te Ispitivanje percepcije rodne diskriminacije, stavova prema rodnoj ravnopravnosti i obavljanju kućanskih poslova kod studenata i studentica autorice Zadravec (2020). Nakon proučavanja svih čestica i konačne odluke o preuzimanju određenih, autorica ovog istraživanja uspostavila je svoje potkategorije. Potkategorija *Rodni i spolni identitet* sadržavala je dvanaest čestica, *Obitelj* devet, *Obrazovanje* dvadeset, *Politika i pravo* te *Religija* po četiri, *Profesija* četrnaest i *Društvo* deset. Za svaku od čestica očekivalo se od ispitanika/ca da na skali Likertova tipa, od 1 do 5, odrede koliko se slažu ili ne slažu s istom. Označavanjem broja 1, ispitanici/e se u potpunosti nisu slagali s tvrdnjom, dok su odabirom broja 5 iskazali svoje potpuno slaganje. Trećom kategorijom prikupljale su se informacije o prethodnom iskustvu. Sastojala se od dva dijela. U prvom dijelu ispitanici/e su u kontinuumu od 1 do 5 iskazivali u kojoj se mjeri tvrdnja (ne) odnosi na njih. Broj 1 označavali su ukoliko se čestica u potpunosti nije odnosila na njih, a broj 5 ukoliko se jest. Postupak su ponavljali za svih 9 čestica. Drugi dio obuhvaćao je ispitivanje gdje su imali prilike slušati o temama vezanim uz rodnu ravnopravnost. Ispitanici/e su između ponuđenih opcija mogli birati više njih, ali su imali i osiguran prostor za dopisivanje neke svoje. Na kraju je svatko od ispitanika imao mogućnost ostaviti dodatni komentar vezan uz cjelokupnu anketu i/ili istraživanje. Zaključno, anketa se sastojala od 8 pitanja i 93 čestice.

9.2.2. Varijable

U ovom istraživanju neke od varijabli bile su dob, spol, odsjek/katedra, godina studija, mjesto prebivališta, županija odrastanja i pripadništvo manjinskoj grupi. Od studenata/ica tražilo se da brojčano navedu svoju dob. Zatim da se između postavljenih opcija opredijele za spol ili da tekstualno napišu svoju opciju ukoliko se ne pronalaze u ponuđenim. Odsjek/katedru birali su između ponuđenih mogućnosti te u slučaju dvopredmetnih studija birali su oba odsjeka/katedre. U davanju podatka za godinu studija, također su birali između ponuđenih opcija te su imali mogućnost tekstualno dopisati ostalo što nije bilo uključeno u prikazanim opcijama. Za varijablu mjesto prebivališta birali su između urbanog i ruralnog kraja. Županiju

odrastanja određivali su prema popisu svih 20 županija Republike Hrvatske i Grada Zagreba. Pripadništvo manjinskoj grupi označavali su višestrukim odabirom između prikazanih opcija te su imali priliku tekstualno dopisati neku drugu manjinsku skupinu čiji su dio.

Sljedeće varijable ovog istraživanja odnose se na informiranost studenata/ica o rodnoj tematici, stavove o rodnoj (ne)ravnopravnosti i prethodno iskustvo. Prva varijabla operacionalizirala se pomoću 11 čestica. Na temelju rezultata anketnog upitnika iz istoimene kategorije, prebrojavali su se *DA*, *NISAM SIGURAN/NA* i *NE* odgovori. Sljedeća varijabla operacionalizirala se kroz sedam potkategorija (rodni i spolni identitet, obitelj, obrazovanje, politika i pravo, profesija, religija i društvo), odnosno pomoću 73 čestice. Na temelju rezultata anketnog upitnika iz kategorije, brojali su se svi označeni brojevi iz svake potkategorije na ljestvici Likertova tipa sa stupnjevima (ne)slaganja s određenom tvrdnjom (od 1 do 5). Treća varijabla operacionalizirala se temeljem 9 čestica o iskustvu doživljavanja rodne neravnopravnosti i jednog pitanja sa višestrukim odabirom. Kroz rezultate ankete brojali su se odgovori za svaku od čestica izraženi pomoću kontinuuma od 1 do 5 u kojem su ispitanici/e određivali u kojoj se mjeri određena tvrdnja (ne)odnosi na njih. Pitanje se sastojalo od devet izbora, a deseti je omogućavao tekstualno dopisivanje svoje opcije. Ovaj dio analizirao se prebrojavanjem odabira određenog broja i iščitavanjem dodatnih mogućnosti.

9.3. Postupak istraživanja

Vremenski okvir provedbe istraživanja određen je za akademsku godinu 2022/2023. u mjesecu lipnju i srpnju u razdoblju od 2 tjedna. Prije početka ispunjavanja upitnika, ispitanici/e bili su informirani o svrsi i cilju istraživanja. Obavijestilo ih se da će se njihovi podaci zadržati i koristiti samo za vrijeme provedbe istraživanja. U skladu s navedenim, ispitanicima/ama bila je omogućena povjerljivost. Nadalje, garantirala im se anonimnost te se istraživanje provodilo isključivo temeljem njihove dobrovoljne participacije. Uz navedeno, bilo im je osigurano i odustajanje od sudjelovanja u bilo kojem trenutku. Ispitanici/e su anketnom upitniku pristupali putem poveznice na računalu ili mobilnom uređaju koja im je bila dostupna putem zajedničke elektroničke pošte. Upitnik su ispunjavali individualno, a procijenjeno potrebno vrijeme za rješavanje istog bilo je između 10 i 15 minuta.

9.4. Obrada podataka

Obrada podataka započela je utvrđivanjem konačne baze ispitanika/ca. Uspostavom baze utvrdio se točan broj anketnih upitnika, odnosno sudionika/ca u istraživanju. Za statističku obradu prikupljenih rezultata bio je korišten program JASP.

Provedena je isključivo deskriptivna statistika unutar koje se dobio uvid u dob i spol ispitanika/ca, zatim odabrani odsjek/katedru i pripadajuću godinu studija, mjesto prebivališta i pripadništvo manjinskoj grupi. Spol ispitanika/ca i mjesto prebivališta prikazuju se kružnim dijagramom, dok se dob, godina studija i pripadništvo manjinskoj grupi prikazuju stupčastim grafikonom. Jednostavni tablični prikaz koristio se za pregled odabranih odsjeka/katedre.

Grafički prikaz koristio se i za analizu informiranosti studenata/ica o rodnoj tematici i sudjelovanja u edukativnim sadržajima vezanim uz rodne teme. U oba slučaja koristio se stupčasti grafikoni. Tablični prikaz upotrijebio se za uvid u stavove o obitelji s obzirom na mjesto prebivališta i u stavove o obrazovanju.

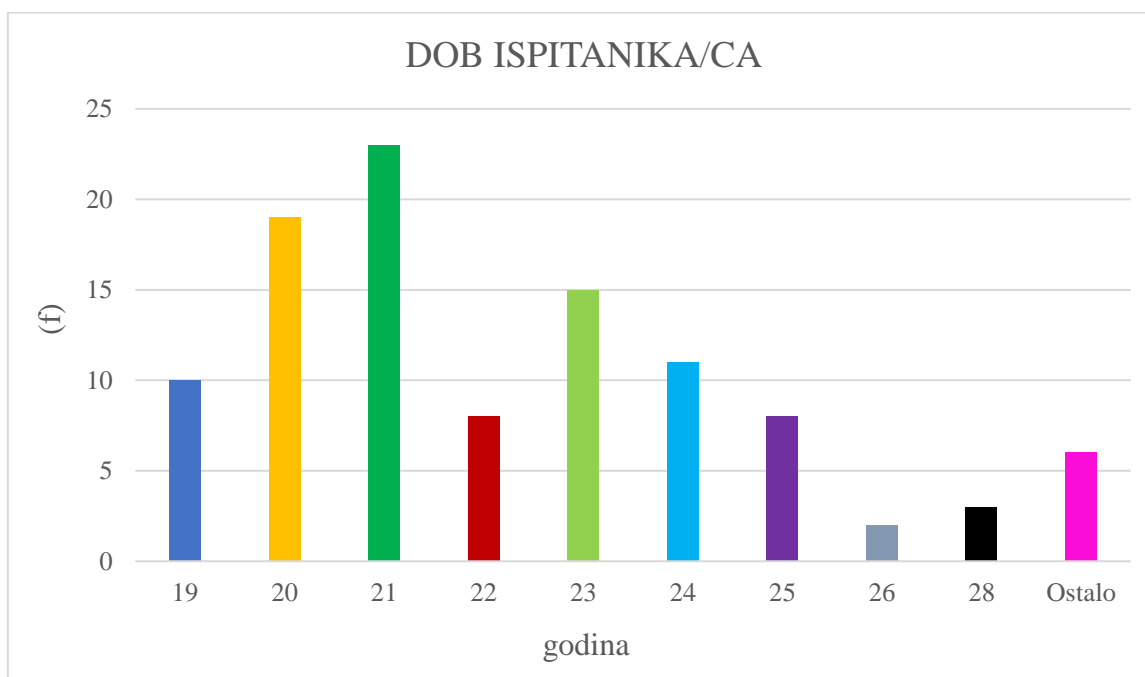
Dodatni komentari koje su neki od studenata/ica napisali, analizirali su se pojedinačnim iščitavanjem iz anketnih upitnika te se nalaze citirani u prilogima ovog rada. Svaki grafički i tablični prikaz iz deskriptivne statistike popraćen je detaljnim tekstualnim opisom u nastavku.

10. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

10.1. Deskriptivna statistika

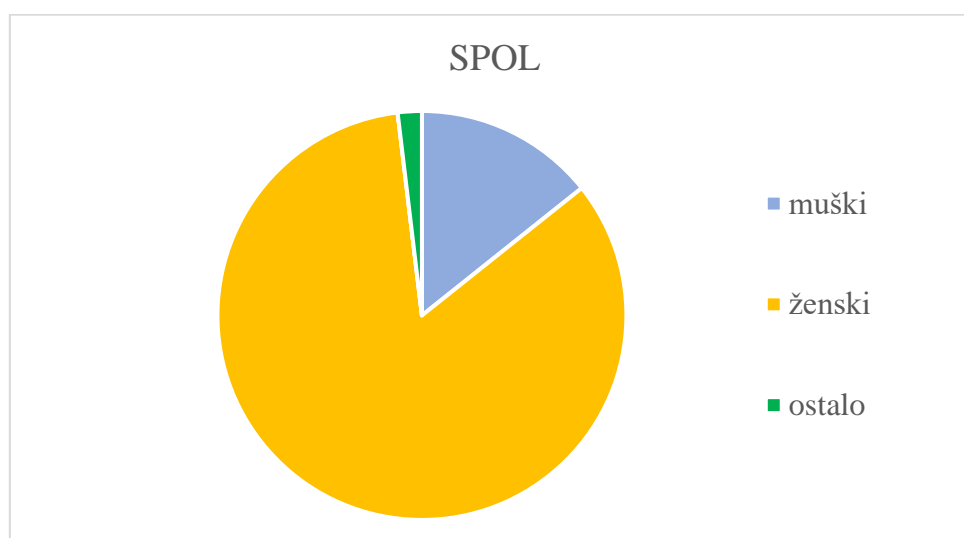
Prilikom analize rezultata završenih anketnih upitnika primijećeno je da neki ispitanici/e nisu odgovorili/e na sva ponuđena pitanja. Nepotpuni upitnici prouzrokovali su dodatnu selekciju ispitanika/ca. U konačni uzorak ubrajali/e su se ispitanici/e koji su potpuno ispunili anketni upitnik. Od ukupno 189 podnesenih anketa selekcijom na temelju potpuno popunjenih upitnika, krajnji broj ispitanika/ca iznosio je $N=105$.

Graf 1. Dob ispitanika/ca.

Graf 1. prikazuje stupčasti dijagram podjele studenata/ica prema njihovoj dobi. Od ukupno 105 ispitanika/ca, njih 23 ima 21 godinu (57,29%), 19 ih ima 20 godina (26,04%), 15 ih ima 23 godine (8,33%), 11 ih ima 24 godine (7,29%), 10 ih ima 19 godina (%), 8 ih ima 22 godine i isto toliko ih ima 25 godina, troje ispitanika/ca ima 28 godina, dvoje studenata/ica ima 26 godina, dok ostatak ispitanika/ca (njih šestero) u prosjeku ima 37 godina. Prosjek godina za sve ispitanike/ce iznosi 23 godine.

Graf 2. Spol ispitanika/ca.

Graf 2. prikazuje kružni dijagram ispitanika/ca podijeljenih prema spolu. Od ukupno 105 ispitanika/ca, njih 88 je ženskog spola (83,81%), 15 muškog (14,29%), a dvije osobe su odabrale opciju ostalo (1,90%) te se izjasnile kao nebinarne.

Tablica 1. Prikaz odsjeka/katedra u okviru kojih ispitanici/e studiraju.

Odsjek/katedra	f¹	%²
Odsjek za anglistiku	20	19,05
Odsjek za filozofiju	10	9,52
Odsjek za germanistiku	7	6,67
Odsjek za kroatistiku	15	14,29
Odsjek za kulturalne studije	7	6,67
Odsjek za pedagogiju	31	29,52
Odsjek za povijest	15	14,29
Odsjek za povijest umjetnosti	6	5,71
Odsjek za psihologiju	29	27,62
Odsjek za talijanistiku	2	1,90
Katedra za translatologiju	1	0,95
Ukupno	143	136,19

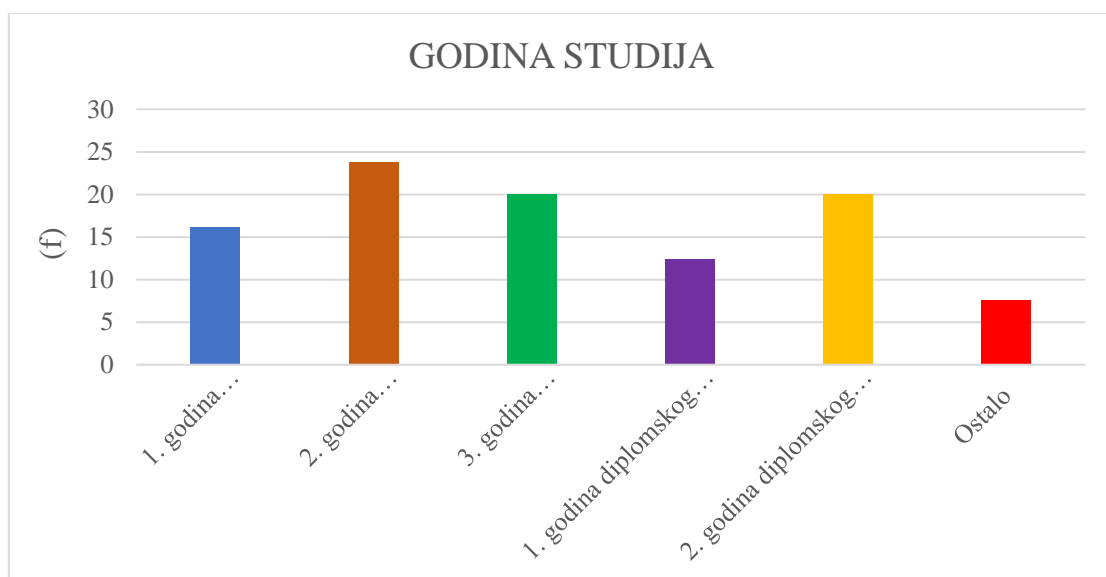
Tablica 1. prikazuje odgovore ispitanika/ca u vezi odsjeka ili katedre u okviru koje studiraju. Ukupan broj odgovora iznosi 143, što se ne podudara s brojem ispitanika/ca (N=105). Objašnjenje za preostalih 38 odgovora pronalazi se u ispitanicima/ama koji su studenti/ce

¹ frekvencija = broj odgovora

² postotak

dvopredmetnih studija te su bili u mogućnosti odabrati oba odsjeka/katedre. Prema prikupljenim podacima vidljivo je da u ispunjavanju ankete prednjače studenti/ce Odsjeka za pedagogiju (f=31) ili oni/e koji/e su upisali/e studij pedagogije i anglistike (f=20). Visok postotak ispunjenih anketa pripada studentima/cama Odsjeka za psihologiju (27,62%). Značajan broj ispunjenih anketa prikupljen je od studenata/ica Odsjeka za kroatistiku (f=15) i Odsjeka za povijest (f=15). Najmanji odaziv prepoznaje se kod studenata/ica Odsjeka za talijanistiku (f=2) i Katedre za translatologiju (f=1).

Graf 3. Godina studija.

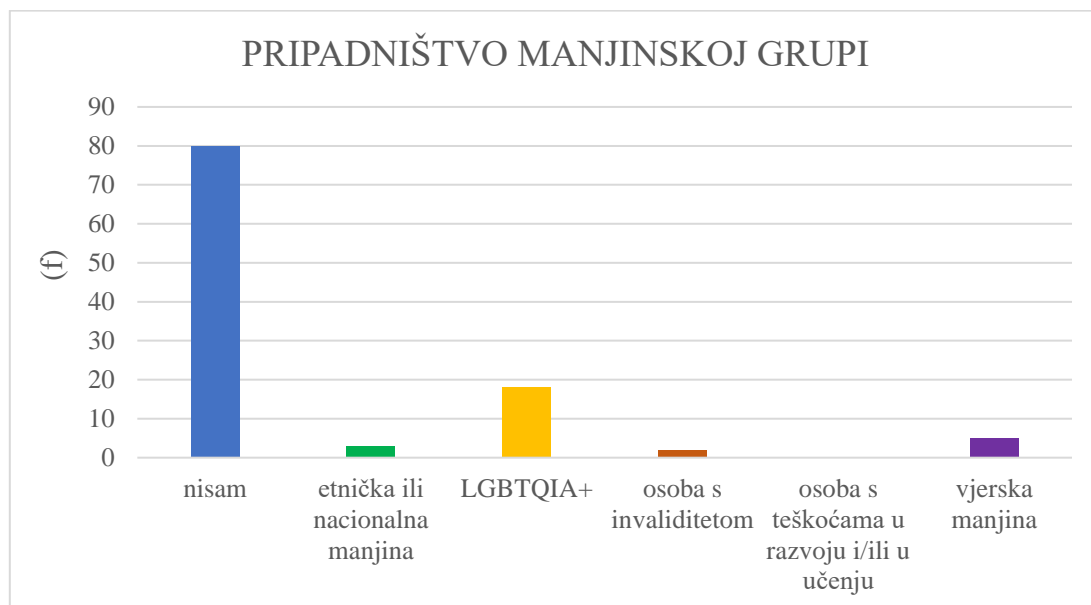
Graf 3. prikazuje stupčasti grafikon ispitanika/ca podijeljenih prema godini studija. Analizom grafikona utvrđuje se da najviše ispitanika/ca polazi 2. godinu prijediplomskog studija (f=25), a zatim jednak broj studenata/ica (f=21) pohađaju 3. godinu prijediplomskog studija i 2. godinu diplomskog studija. Opciju *Ostalo* odabralo je 8 studenata/ica te su se okarakterizirali kao absolventi, studenti/ce međugodine i doktorskog studija. Neki/e od njih su naveli/e da paralelno studiraju 1. i 2. godinu prijediplomskog studija te 2. i 3. godinu zbog mijenjanja fakulteta.

Graf 4. Mjesto prebivališta.

Graf 4. prikazuje kružni dijagram u kojem se uočava razlika u postotku studenata/ica podijeljenih prema mjestu prebivališta. Više studenata/ica kao mjesto prebivališta odabire urbani kraj (f=61, 58,10%). Za ruralni kraj opredijelilo se 44 studenata/ica (41,90%).

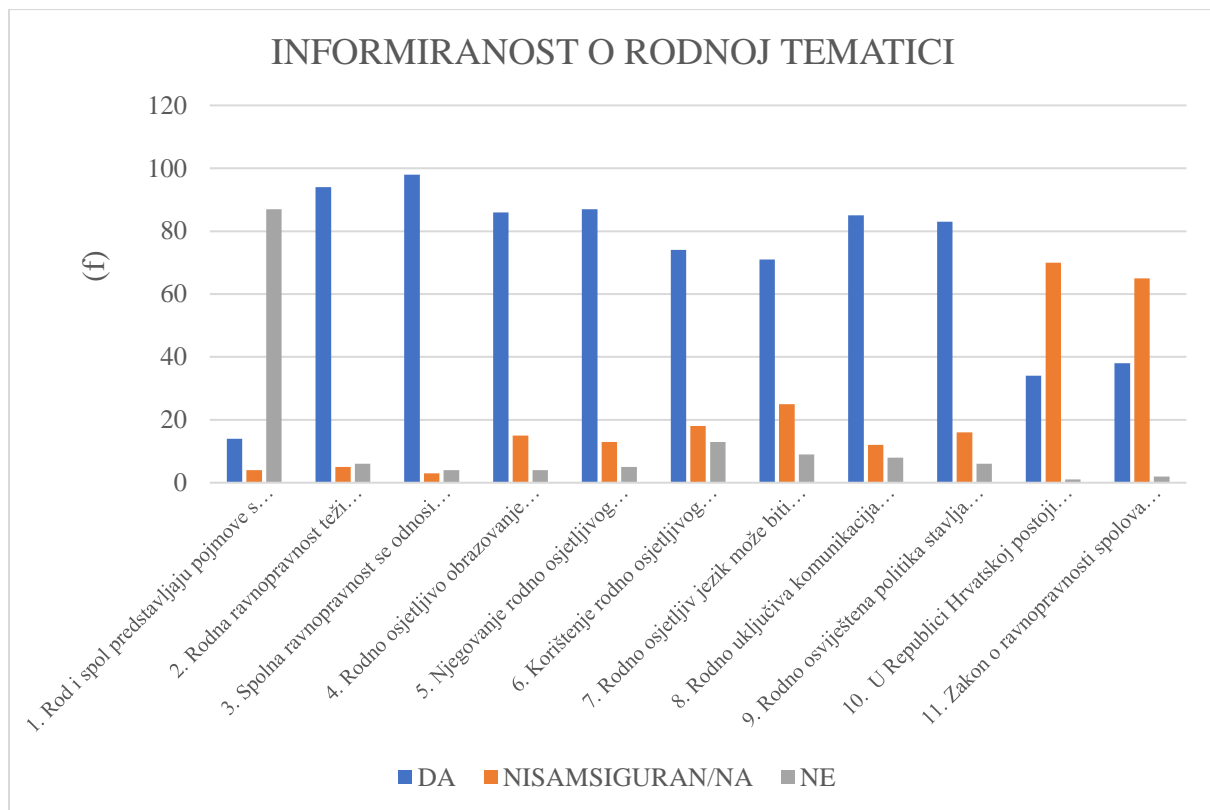
Graf 5. Pripadništvo manjinskoj grupi.

Graf 5. prikazuje stupčasti grafikon iz kojeg se može analizirati pripadništvo ispitanika/ce manjinskoj skupini. Daleko najviše studenata/ica izjasnilo se da ne pripadaju niti jednoj manjinskoj skupini (f=80, 76,19%). 18 osoba označilo je da su dio LGBTQIA+ skupine (17,14%). Petero ispitanika/ca osjeća se kao dio vjerske manjine, a troje se opredjeljuje se etničku ili nacionalnu manjinu. Anketni upitnik ispunile su i dvije osobe s invaliditetom te

istome nije pristupila niti jedna osoba s teškoćama u razvoju i/ili učenju. Analizom broja odgovora (N=108), može se uočiti kako su se tri osobe opredijelile za pripadništvo u više manjinskih grupa.

Graf 6. Informiranost studenata/ica o rodnoj tematici.

Graf 6. prikazuje stupčasti grafikon o informiranosti studenata/ica o rodnoj tematici. Na osam od ukupno jedanaest čestica, ispitanici/e su u značajno većoj mjeri iskazali/e svoju informiranost. Za česticu *Rod i spol predstavljaju pojmove s potpuno istim značenjem* studenti/ce su pokazali/e svoje znanje o terminološkoj razlici između pojmova rod i spol. 82,96% ispitanika/ca zna da nije riječ o sinonimima, 14% njih smatraju da je riječ o istim konceptima, dok 3,81% ispitanika/ca nije sigurno što bi odgovorilo. Nadalje, za česticu *Rodna ravnopravnost teži stvaranju društva u kojem su muškarci i žene jednako zastupljeni i imaju jednake mogućnosti u svim aspektima života*, 89,52% ispitanika/ca označuje odgovor da, petero ispitanika/ca nije sigurno, dok njih 5,71% smatra tvrdnju neistinitom. Veća nesigurnost prepoznala se kod analize odgovora za česticu *Rodno osjetljivo obrazovanje uvažava rodnu ravnopravnost i raznolikost* gdje 15-ero ispitanika/ca označuje odgovor nisam siguran/na. 3,81% ispitanika/ca izriče da je ova tvrdnja netočna, dok ju 81,90% smatra točnom. Za šestu

česticu povezanu s korištenjem rodno osjetljivog jezika, 70,48% ispitanika/ca smatra da je ona istinita, 17,14% nije sigurno, dok 12,38% ne smatra da *korištenje takvog jezika osigurava izbjegavanje diskriminacije, predrasuda i stereotipa nastalih na temelju spolnog i/ili rodnog identiteta*. Tvrdnja *Rodno osjetljiv jezik može biti alat u borbi za rodnu i spolnu ravnopravnost te promicanju inkluzivnosti* potaknula je ispitanike/ca na nesigurnost, stoga je njih 25-ero označilo opciju nisam siguran/na. 67,62% studenata/ica smatra rodno osjetljiv jezik kao alat za borbu, dok se 8,57% ne slaže s tim. Da *Rodno uključiva komunikacija prepoznaje različite rodne identitete, raznolikost rodnih uloga i promiče ravnopravno sudjelovanje svih osoba u komunikacijskom procesu* potvrđuje 80,95% ispitanika/ca, 11,43% nije sigurno u istu, dok se osam njih protivi njezinoj točnosti. S česticom *Rodno osviještena politika stavlja naglasak na rodnu ravnopravnost, promicanje prava žena i drugih marginaliziranih rodnih skupina te borbu protiv rodne diskriminacije* slaže se 79,05% ispitanika/ca, a ne slaže njih šestero. 15,24% studenata/ica nije sigurno u točnost benefita rodno osviještene politike. Na desetoj i jedanaestoj čestici iskazali/e su nesigurnost u svoje znanje o postojanju hrvatskog Ureda za ravnopravnost spolova i Zakona o ravnopravnosti spolova kao temeljnog političkog dokumenta Republike Hrvatske. 70% ispitanika/ca nije sigurno o djelovanju Ureda za ravnopravnost spolova, dok 61,90% ispitanika nije sigurno o čemu govori Zakon o ravnopravnosti spolova.

Tablica 2. Stavovi o obitelji s obzirom na mjesto prebivališta.

Stavovi o obitelji s obzirom na mjesto prebivališta		1 ³	2 ⁴	3 ⁵	4 ⁶	5 ⁷	M ⁸	SD ⁹	
		(f) ¹⁰							
1.	Najvažnije odluke za obitelj treba donijeti muškarac.	ruralni kraj	40	3	1	0	0	1,11	0,387
		urbani kraj	41	11	4	3	2	1,59	1,039
2.	Vođenje kućanstva bi moralo u velikoj mjeri biti u rukama muškarca.	ruralni kraj	36	5	2	1	0	1,27	0,660
		urbani kraj	37	8	11	4	1	1,75	1,075
3.		ruralni kraj	35	6	3	0	0	1,27	0,585

³ u potpunosti se ne slažem

⁴ uglavnom se ne slažem

⁵ niti se slažem niti se ne slažem

⁶ uglavnom se slažem

⁷ u potpunosti se slažem

⁸ aritmetička sredina

⁹ standardna devijacija

¹⁰ frekvencija

	Žena treba snositi veći dio odgovornosti za brigu o djeci od muškaraca.	urbani kraj	43	6	7	4	1	1,59	1,039
4.	Njegu bolesnog djeteta najčešće preuzima majka.	ruralni kraj	9	5	5	19	6	3,18	1,386
		urbani kraj	2	0	13	28	18	3,98	0,904
5.	Muškarci i žene trebali bi zajednički dijeliti kućanske poslove i skrbiti o djeci.	ruralni kraj	1	0	0	1	42	4,89	0,618
		urbani kraj	0	0	3	4	54	4,84	0,489
6.	I muškarac i žena trebali bi financijski pridonositi kućanstvu.	ruralni kraj	0	1	4	8	31	4,57	0,759
		urbani kraj	2	1	10	10	38	4,33	1,028
7.	Zarada oba supružnika trebala bi biti pod kontrolom muškarca.	ruralni kraj	42	2	0	0	0	1,04	0,211
		urbani kraj	53	3	3	1	1	1,26	0,772
8.	U donošenju važnijih obiteljskih odluka danas ravnopravno sudjeluju i žene i muškarci.	ruralni kraj	0	3	15	16	10	3,75	0,892
		urbani kraj	3	5	20	13	20	3,69	1,162
9.	U zemlji u kojoj živim se djevojčice i dječaci u potpunosti isto odgajaju u obitelji.	ruralni kraj	14	19	6	3	2	2,09	1,074
		urbani kraj	22	15	13	6	5	2,29	1,283

Tablica 2. prikazuje stavove studenata/ica o obitelji prema mjestu prebivališta. U ovoj tablici iznose se stavovi o muškim i ženskim obiteljskim ulogama. S česticom da *najvažnije odluke za obitelj treba donijeti muškarac* ne slaže se 90,48% ispitanika/ca, a primjećuje se da se jednak postotak ispitanika/ca (4,76) slaže ili nije sigurno u svoj stav naspram navedene čestice. Slična situacija uočava se i kod čestice *vođenje kućanstva bi moralo u velikoj mjeri biti u rukama muškarca*. Nešto manji postotak ispitanika/ca (81,90%) u potpunosti se ne slaže s tom česticom. Glavnu ulogu u vođenju kućanstva muškarcu dalo bi 5,71% studenata/ica, dok 12,38% se ne može odrediti svoj stav. Tvrdnju da *žena treba snositi veći dio odgovornosti za brigu o djeci od muškaraca* opovrgava 85,71% ispitanika/ca, a podupire 4,76%. Zastupanje mišljenja da *njegu bolesnog djeteta najčešće preuzima majka* potvrđuje 67,62% studenata/ica, dok se njih jedanaestero s tim ne slaže. 17,14% osoba se ne može opredijeliti slaže li se ili ne s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da bi *muškarci i žene trebali zajednički dijeliti kućanske poslove i skrbiti o djeci* slaže se čak 96,19% ispitanika/ca. 82,86% studenata/ica zagovara ravnopravno financiranje kućanstva, dok se četvero ispitanika/ca protivi navedenom. 13,33% je onih koji/e

nisu sigurni/e mogu li se složiti ili ne s podjednakim financijskim doprinosom muškaraca i žena. S tvrdnjom da bi *zarada oba supružnika trebala bi biti pod kontrolom muškarca* ne slaže se 95,24% ispitanika/ca. Za česticu *U donošenju važnijih obiteljskih odluka danas ravnopravno sudjeluju i žene i muškarci*, 56,19% ispitanika/ca se s njome slaže, dok se 10,48% ne slaže. 33,33% ispitanika/ca se ne može odlučiti slaže li se ili ne s navedenom tvrdnjom. Za posljednju česticu iz ove potkategorije, *u zemlji u kojoj živim se djevojčice i dječaci u potpunosti isto odgajaju u obitelji*, 66,67% ispitanika/ca opredijelilo se za odgovore u potpunosti se ne slažem i uglavnom se ne slažem. Ako se deskriptivno analiziraju odgovori studenata/ica sortirani prema mjestu prebivališta, može se uočiti da se oni brojčano ne razlikuju, odnosno da studenti/ce, bez obzira dolaze li iz urbanih i ruralnih krajeva, zastupaju slične stavove naspram postavljenih čestica.

Tablica 3. Stavovi studenata/ca o obrazovanju.

Stavovi o obrazovanju		1 ¹¹	2 ¹²	3 ¹³	4 ¹⁴	5 ¹⁵	M ¹⁶	SD ¹⁷
		(f) ¹⁸						
1.	U zemlji u kojoj živim djevojčice i dječaci se na istovjetan način tretiraju u okviru predškolskih i školskih obrazovnih ustanova.	15	36	18	16	20	2,90	1,355
2.	Ne smiju postojati odgojno-obrazovne ustanove namijenjene isključivo djevojčicama ili dječacima.	8	11	23	21	42	3,74	1,294
3.	Kada ste Vi pohađali školu, nastavnici/e češće su dječacima davali visoke ocjene samo zbog pokazanog interesa za predmet nego djevojčicama.	51	22	20	6	6	1,99	1,197

¹¹ u potpunosti se ne slažem

¹² uglavnom se ne slažem

¹³ niti se slažem niti se ne slažem

¹⁴ uglavnom se slažem

¹⁵ u potpunosti se slažem

¹⁶ aritmetička sredina

¹⁷ standardna devijacija

¹⁸ frekvencija

Stavovi o obrazovanju		1 ¹¹	2 ¹²	3 ¹³	4 ¹⁴	5 ¹⁵	M ¹⁶	SD ¹⁷
		(f) ¹⁸						
4.	Danas je u školama spol još uvijek važan kriterij pri usmjeravanju učenika/ca prema pojedinim zanimanjima.	11	7	22	30	35	3,68	1,290
5.	U izboru zanimanja/škole djece majka ima najvažniju odluku.	36	17	39	10	3	2,30	1,128
6.	Muškarci trebaju birati bolje plaćene poslove, odnosno obrazovanje za bolje plaćene poslove.	64	11	25	2	3	1,75	1,063
7.	Muškarci bi trebali dobiti više podrške za obrazovanje nego žene.	86	11	6	0	2	1,29	0,746
8.	Muškarce i žene bi trebalo jednako poticati na daljnje školovanje/usavršavanje.	0	0	3	1	101	4,93	0,347
9.	Primjena rodno osjetljivog jezika (npr. rektor/rektorica) u nastavnom planu i programu, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima na sveučilištima je pokazatelj poštivanja rodne ravnopravnosti.	5	4	18	26	52	4,10	1,117
10.	U cilju prevencije rodnog nasilja treba usvojiti praksu da prilikom konzultacija i savjetodavnih razgovora nastavnika/ca i studenata/ica vrata kabineta u kojoj se odvija razgovor budu otvorena.	26	13	35	17	14	2,81	1,338
11.	U cilju prevencije rodnog nasilja treba usvojiti praksu da se konzultacije na zahtjev studenata/ica ili nastavnika/ca obavljaju po potrebi i <i>online</i> .	9	4	26	23	43	3,83	1,252

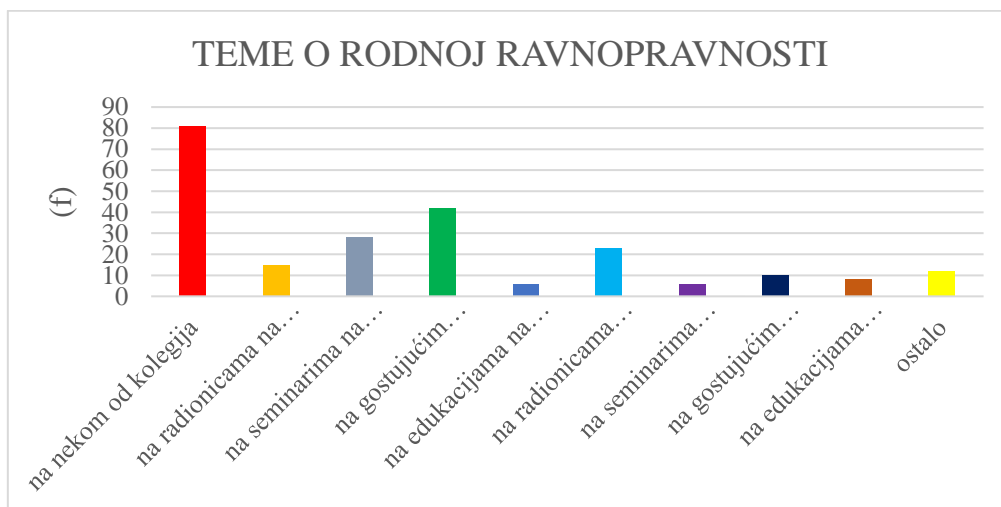
Stavovi o obrazovanju		1 ¹¹	2 ¹²	3 ¹³	4 ¹⁴	5 ¹⁵	M ¹⁶	SD ¹⁷
		(f) ¹⁸						
12.	O kompetencijama studenata/ica nekorektno se prosuđuje zbog njihove seksualne orijentacije.	24	17	44	13	7	2,64	1,161
13.	Studenti/ce ozbiljnije doživljavaju profesore nego profesorice.	46	23	25	8	3	2,04	1,117
14.	Studenti/ce se tijekom ispita favoriziraju zbog svog fizičkog izgleda.	50	24	18	11	2	1,96	1,117
15.	Studenti/ce na mom fakultetu su ohrabreni i osnaženi da prepoznaju različite oblike rodnog nasilja.	7	6	30	33	29	3,68	1,139
16.	Osjećam se sigurno i ohrabreno da otvoreno i javno govorim o seksualnom uznemiravanju/rodnom nasilju/diskriminaciji na mom fakultetu.	5	12	33	22	33	3,63	1,18
17.	Profesori/ce više uvažavaju studente u odnosu na studentice.	47	19	25	8	6	2,11	1,227
18.	Profesori/ce tijekom svojih predavanja izražavaju predrasude i stereotipe o muškarcima/ženama.	48	26	18	10	3	1,99	1,131
19.	Profesori/ce tijekom svojih predavanja izražavaju predrasude i stereotipe o LGBTQIA+ zajednici.	68	18	16	0	3	1,59	0,948
20.	Danas u Hrvatskoj žene i muškarci stvarno imaju jednake šanse za obrazovanje.	7	8	33	25	32	3,64	1,186

Tablica 3. prikazuje odgovore koje su ispitanici/e označavali/e, a tiču se mišljenja o česticama povezanim uz obrazovanje. Pregledom tablice može se uočiti diferencijacija u stavovima

studenta/ica za svaku od navedenih čestica. Za pet čestica, studenti/ce odlučuju se u većoj mjeri za odgovor u potpunosti se slažem. S tvrdnjom da *Ne smiju postojati odgojno-obrazovne ustanove namijenjene isključivo djevojčicama ili dječacima* u potpunosti se slaže 40% ispitanika/ca, dok se njih 20% uglavnom slaže. 21,90% ispitanika/ca nije sigurno treba li postojati segregacija odgojno-obrazovnih ustanova s obzirom na spol. Da je *danas u školama spol još uvijek važan kriterij pri usmjeravanju učenika/ca prema pojedinim zanimanjima* smatra 61,90% studenata/ica. Njih dvadeset i dvoje nije sigurno slaže li se s navedenom česticom ili ne, dok njih 17,14% smatra da tome nije tako. Ispitanici/e se u najvećoj mjeri slažu s česticom *muškarce i žene bi trebalo jednako poticati na daljnje školovanje/usavršavanje*. 97,14% ispitanika/ca u potpunosti se slaže s pružanjem jednakih poticaja za nastavak obrazovanja, dok samo troje njih nije sigurno slažu li se ili ne s navedenom tvrdnjom. Da je *primjena rodno osjetljivog jezika (npr. rektor/rektorica) u nastavnom planu i programu, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima na sveučilištima je pokazatelj poštivanja rodne ravnopravnosti* smatra 74,29% ispitanika/ca, dok se njih 8,57% ne slaže. Oko stava za česticu se dvoumi 17,14% studenata/ica koji/e biraju opciju niti se slažem niti se ne slažem. S tvrdnjom *U cilju prevencije rodnog nasilja treba usvojiti praksu da se konzultacije na zahtjev studenata/studentica ili nastavnika/nastavnica obavljaju po potrebi i online* slaže se 62,86% ispitanika/ca, njih 24,76% niti se slažu niti se ne slažu, dok 12,38% studenata/ica ne prihvaćaju ovakvu praksu preveniranja rodnog nasilja. Čestica 15, *studenti/ce na mom fakultetu su ohrabreni i osnaženi da prepoznaju različite oblike rodnog nasilja*, raspodijelila je ljude gotovo u jednakom broju na tri stupnja (ne)slaganja, treći (f=30), četvrti (f=33) i peti (f=29). S tvrdnjom da *u izboru zanimanja/škole djece majka ima najvažniju odluku* ne slaže se 50,48% ispitanika/ca te je u stav za istu nesigurno 37,14% studenata/ica. 13 ispitanika/ca slaže se s prvenstvom majke u odabiru zanimanja djece. 39,05% studenata/ica se ne slaže s česticom da se *o kompetencijama studenata i studentica nekorektno prosuđuje zbog njihove seksualne orijentacije*. 41,90% ispitanika/ca odlučuje se za opciju niti se slažem niti se ne slažem, dok se 19,05% osoba složilo da seksualna orijentacija utječe na prosudbu kompetencija. 52,38% studenata/ica se *osjeća sigurno i ohrabreno da otvoreno i javno govore o seksualnom uznemiravanju/rodnom nasilju/diskriminaciji na svom fakultetu*. Dvoumi ih se 31,43%, dok se 16,19% njih zatvara, odnosno ne govore o tome na vlastitom fakultetu. S tvrdnjom da *danas u Hrvatskoj žene i muškarci stvarno imaju jednake šanse za obrazovanje* slaže se 54,29% ispitanika/ca, dok se 14,29% ne slaže s istom. U jednakost šansi nije sigurno 31,43% ispitanika/ca. Diferencijaciju pružaju čestice *U zemlji u kojoj živim djevojčice i dječaci se na istovjetan način tretiraju u okviru predškolskih i školskih obrazovnih ustanova* i *U cilju prevencije rodnog nasilja treba*

usvojiti praksu da prilikom konzultacija i savjetodavnih razgovora nastavnika/ca i studenata/ica vrata kabineta u kojoj se odvija razgovor budu otvorena gdje se ispitanici/e raspoređuju u svih pet stupnjeva. S prvom česticom se ne slaže 66,67% osoba, dok se ih 15,24% slaže. S drugom se ne slaže 37,14% ispitanika/ca, dok ih se slaže 29,52%. 33,33% studenata/ica nije sigurno u praksu otvorenih vrata tijekom konzultacija i savjetodavnih razgovora.

Graf 7. Prikaz tema o rodnoj ravnopravnosti o kojima su se ispitanici/e imali/e prilike educirati.

Graf 7. prikazuje stupčasti grafikone iz kojeg se mogu analizirati mogućnosti u okviru kojih su studenti/ce mogli/e slušati o temama vezanim uz rodnu ravnopravnost. Daleko najviše studenata/ica izjasnilo se da su o takvim temama slušali/e na nekom od kolegija ($f=81$, 77,17%). Drugi najzastupljeniji odgovor bio je na gostujućim predavanjima na fakultetu ($f=42$, 40,00%), dok je 28 studenata/ica imalo prilike o takvim temama slušati na seminarima na fakultetu. Na radionicama izvan fakulteta/sveučilišta, dotičaj s temama o rodnoj (ne)ravnopravnosti imalo je 23 ispitanika/ca (21,90%). Najmanji broj ispitanika/ca ($f=6$, 5,71%), o rodnim temama slušalo je na edukacijama na fakultetu i na seminarima izvan fakulteta/sveučilišta. Birajući opciju ostalo, studenti/ce su ispisivali/e gdje su još imali mogućnosti slušati o spomenutim temama. Neki od odgovora su: kod kuće, preko Interneta i društvenih mreža, među prijateljima, u školi i na televiziji. Petero ispitanika/ca izjasnilo se da nisu nigdje slušali/e o takvim temama, dok je jedan ispitanik/ca odgovorio/la da se ne sjeća jer mu to područje nije od primarnog interesa.

11. RASPRAVA

U ovom dijelu rada povezati će se glavni nalazi istraživanja i protumačiti u kontekstu ranije iznesenih činjenica i dosad dostupnih istraživanja. Glavni ciljevi istraživanja bili su sljedeći: provjeriti informiranost studenata/ica Filozofskog fakulteta o rodnoj tematici i analizirati njihove stavove o rodnoj (ne)ravnopravnosti i brojnim čimbenicima koji utječu na razvoj iste. Zatim, htjela su se ispitati njihova prethodna iskustva u okviru rodne neravnopravnosti te mogućnosti koje su iskoristili/e za slušanje o temama vezanim uz rodnu ravnopravnost.

Što se tiče dobi ispitanika/ca, primjećuje se da ih najviše ima između 19.-te i 25.-te godine života (N=94). Ostatak ispitanika/ca nalazi se u dobi od 26, 28, 31, 32, 34, 40, 43 i 45 što djelomično iznenađuje ukoliko se gleda standardni odgojno-obrazovni sustav u kojem osobe nakon srednje škole upisuju fakultete. Ipak, ako se uzme u obzir upis doktorskih studija i izvanredovno studiranje, moguće je da postoje ispitanici/e tih životnih dobi. Prosjek godina za sve ispitanike/ce iznosi 23 godine. Analizom cijelog stupčastog dijagrama uočio se širok dobni raspon osoba koje su pristupile ispunjavanju ankete. Podatci o spolu, govore kako 83,81% osoba su ženskog spola, 14,29% muškog i da su se dvije osobe izjasnile kao nebinarne. S obzirom da je riječ o fakultetu kojeg u većini pohađaju djevojke i žene, ne iznenađuje podatak o niskom postotku ispunjenosti anketnog upitnika od strane osoba muškog spola. Malen postotak osoba drugih spolnih identiteta dovodi do činjenice kako je i dan-danas teško javno progovoriti, a u ovom slučaju i anonimno, o vlastitom spolnom opredjeljenju. U značajno većoj mjeri, anketni upitnik ispunjavale su osobe s Odsjeka za pedagogiju (f=31), onih koji paralelno studiraju pedagogiju i anglistiku (f=20) te onih koji/e su studenti/e Odsjeka za psihologiju (27,62%). Ovakav statistički poredak ne iznenađuje jer studijski programi pedagogije i psihologije pridaju važnost pisanju i provedbi brojnih istraživanja za razliku od ostalih. Prema analizi grafikona povezanog za upisanu godinu studija, nema prevelike razlike između prijediplomskih i diplomskih godina. Za mjesto prebivališta, više je onih koji/e su odabrali/e urbani kraj (f=61) od onih koji/e dolaze iz ruralnih krajeva (f=44). Ipak, visok postotak i jednih i drugih, ukazuje na činjenicu da studenti/ce s različitih krajeva gravitiraju u područja riječkog sveučilišta. Analizom podataka o pripadničtvu manjinskoj skupini uočava se visok postotak onih koji/e nisu dio niti jedne (f=80). Ipak, 25 osoba označilo je svoju pripadnost nekoj od ponuđenih pet grupa. Najveći broj je onih koji/e su dio LGBTQIA+ zajednice (17,14%).

Nakon ukupne analize svih dvanaest čestica o informiranosti studenata/ica, može se zaključiti da su ispitanici/e poprilično dobro informirani/e o rodnoj tematici u svim poljima, osim političkom. Smatra se da bi ih trebalo više informirati o rodno osjetljivoj politici kao jednom dijelu sveukupne politike Republike Hrvatske. Analizom tablice 2., koja obuhvaća rezultate za stavove o obitelji deskriptivno sortiranih s obzirom na mjesto prebivališta, može se uočiti da studenti/ce, bez obzira dolaze li iz urbanih i ruralnih krajeva, zastupaju slične stavove za postavljene čestice. S česticom da *najvažnije odluke za obitelj treba donijeti muškarac* ne slaže se 90,48% ispitanika/ca. Nešto manji postotak ispitanika/ca (81,90%) u potpunosti se ne slaže s česticom da bi *vođenje kućanstva moralo u velikoj mjeri biti u rukama muškarca*. Tvrdnju da *žena treba snositi veći dio odgovornosti za brigu o djeci od muškaraca* opovrgava 85,71% ispitanika/ca, a podupire 4,76%. Zastupanje mišljenja da *njegu bolesnog djeteta najčešće preuzima majka* potvrđuje 67,62% studenata/ica. S tvrdnjom da bi *muškarci i žene trebali zajednički dijeliti kućanske poslove i skrbiti o djeci* slaže se čak 96,19% ispitanika/ca. 82,86% studenata/ica zagovara ravnopravno financiranje kućanstva, dok se četvero ispitanika/ca protivi navedenom. S tvrdnjom da bi *zarada oba supružnika trebala bi biti pod kontrolom muškarca* ne slaže se 95,24% ispitanika/ca. Prema istraživanju autorica Puhanić (2019) i Zadravec (2020) prepoznaju se sličnosti u stavovima njezinih ispitanika/ca i ispitanika/ca ovog istraživanja koje im društvo nameće, a tiču se stereotipne podjele poslova i rodnih obilježja. Iako se o tome nesvjesno uči kroz odrastanje, u ovom istraživanju se pokazalo da studenti/ce nisu zagovaratelj takvih podjela jer svojim odgovorima prepoznaju neravnopravnosti u obitelji temeljene na rodu i spolu.

Tablica 3. pokazuje stavove o obrazovanju te nakon njezina proučavanja može se uočiti diferencijacija u stavovima studenata/ica za svaku od navedenih čestica. S tvrdnjom da *Ne smiju postojati odgojno-obrazovne ustanove namijenjene isključivo djevojčicama ili dječacima* u potpunosti se slaže 40% ispitanika/ca, dok se njih 20% uglavnom slaže. 21,90% ispitanika/ca nije sigurno treba li postojati segregacija odgojno-obrazovnih ustanova s obzirom na spol. Da je *danas u školama spol još uvijek važan kriterij pri usmjeravanju učenika/ca prema pojedinim zanimanjima* smatra 61,90% studenata/ica. Nalazi ovog istraživanja podudaraju se s nalazima istraživanju autorica Tomić-Koludrović i sur. (2018) gdje se zaključuje o neravnomjernoj zastupljenosti žena i određenim sektorima i zanimanjima, posebice u politici i na višim upravljačkim mjestima (Kamenov i Galić, 2011). Ispitanici/e se u najvećoj mjeri slažu s česticom *muškarce i žene bi trebalo jednako poticati na daljnje školovanje/usavršavanje*, to jest 97,14% ispitanika/ca u potpunosti se slaže s pružanjem jednakih poticaja za nastavak

obrazovanja. Da je *primjena rodno osjetljivog jezika na sveučilištima pokazatelj poštivanja rodne ravnopravnosti* smatra 74,29% ispitanika/ca. 39,05% studenata/ica se ne slaže s česticom da se o kompetencijama studenata i studentica nekorektno prosuđuje zbog njihove seksualne orijentacije. 41,90% ispitanika/ca odlučuje se za opciju niti se slažem niti se ne slažem, dok se 19,05% osoba složilo da seksualna orijentacija utječe na prosudbu kompetencija. 52,38% studenata/ica se *osjeća sigurno i ohrabreno da otvoreno i javno govore o seksualnom uznemiravanju/rodnom nasilju/diskriminaciji na svom fakultetu*. S tvrdnjom da *danas u Hrvatskoj žene i muškarci stvarno imaju jednake šanse za obrazovanje* slaže se 54,29% ispitanika/ca, dok se 14,29% ne slaže s istom. U jednakost šansi nije sigurno 31,43% ispitanika/ca. Na upit o mogućnostima gdje su se ispitanici/e educirali/e o rodnim temama prikupljen je 231 odgovor. Analizom svih odgovora može se uočiti da su studenti/ce, o rodnoj tematici, slušali/e na više različitih mjesta, od onih koji su im bili ponuđeni za odabir do samostalno dopisanih. U dopisanim odgovorima ističe se popularnost medija i tehnologije. Pregled popisa s dodatnim komentarima dovodi do uočavanja pohvala za odabir teme, ali i kritika za predugačak anketni upitnik i formulaciju određenih čestica te nekoliko sugestija za poboljšanje ovog istraživanja i za neka buduća koja su opisana u nastavku.

11.1. Prednosti istraživanja

Provedeno anketno istraživanje usmjerilo se isključivo na studente/ice Filozofskog fakulteta u Rijeci čime se dobivaju povratne informacije o informiranosti, stavovima i prethodnom iskustvu mladih koji polaze neki smjer u okviru tog fakulteta. Nalazi mogu biti izravni pokazatelj za odgojno-obrazovne intervencije koje je moguće pokrenuti na razini same institucije u svrhu poboljšanja kvalitete programa i kompetencija studenata/ica o rodnoj domeni. Prednost ovog istraživanja može se očitati u tome da su studenti/ce istome mogli/e pristupiti u razdoblju od 14 dana što je dovoljno vremena da razmisle o tematici istraživanja te kvaliteti svojih odgovora koje mogu ispuniti i kod kuće. *Online* anketa jamči anonimnost te ne postoji socijalni pritisak koji bi se potencijalno dogodio pri ispunjavanju papirnate verzije upitnika. Isto tako, omogućuje provedbu istraživanja na geografski udaljenijim mjestima. Studentima/cama je bilo omogućeno ispunjavanje u vrijeme kada su za to spremni/e te slobodnije odgovaranje na za njih osjetljiva pitanja (Maliković, 2015). Pozitivnim se ističe ostavljen prostor za dodatna obrazloženja kojeg je nekolicina studenata/ica i iskoristila.

11.2. Nedostatci istraživanja

Kao jedno od nedostataka provedenog istraživanja može se navesti ograničenost uzorka koji je obuhvaćao samo studente/ice Filozofskog fakulteta u Rijeci. Za uvid u realno stanje, informiranost, stavove i prethodna iskustva spram rodne (ne)ravnopravnosti, poželjno bi bilo anketirati i ostale fakultete koji su dio Sveučilišta u Rijeci ili dio drugih sveučilišta diljem Republike Hrvatske. Time bi nalazi bili kvalitetniji i mogli bi pružiti okvir za eventualne odgojno-obrazovne intervencije na regionalnoj ili nacionalnoj razini. Ograničenost se također prepoznaje u tome što se istraživanje provodilo putem *online* obrasca. Ovakav pristup onemogućio je kontrolu tko će od studenata/ica uistinu pristupiti anketi te hoće li jedna osoba istoj doista pristupiti samo jednom ili više puta (Maliković, 2015). Analizom odgovora zapažen je visok postotak u potpunosti neispunjenih anketa čime se dolazi do zaključka da je sam anketni upitnik sadržavao prevelik broj čestica. Isto tako, visoka razina anonimnosti i nedostatak fizičke prisutnosti istraživača može doprinijeti niskoj razini odgovornosti ispitanika/ca da kvalitetno ispune upitnik (Maliković, 2015). Pozitivna kritika studenta/ice vidljiva je u uključivanju roda kao varijable koju treba ispitati ukoliko se govori o rodnoj (ne)ravnopravnosti. Prema riječima ispitanika/ce, jedan od nedostataka ove tematike i istraživanja je korištenje rodno osjetljivog jezika. Autorica ovog istraživanja se ne slaže sa stavom da takva praksa ističe samo položaj ili status pojedine osobe, već da teži ka ravnopravnosti spolova i rodova.

11.3. Prijedlozi za buduća istraživanja

U svrhu poboljšanja sljedećih istraživanja poželjno je kreirati anketni upitnik s manjim brojem čestica. S obzirom na to da postoji određeni broj ispitanika/ca koji nisu dovršili upitnik, postoji mogućnost da je količina čestica utjecala na gubitak motivacije za rješavanje istog. Kako bi se ovakva istraživanja više unaprijedila poželjno je utjecati na motivaciju ispitanika, odnosno potaknuti njihovu zainteresiranost za sudjelovanjem u istraživanju kako bi njihovi odgovori bili što detaljniji i iskreniji. Prijedlog za rješenje tog problema može biti smanjenje broja pitanja, ali i mijenjanje opcije za prekidanje i nastavljanje rješavanja upitnika koju su sudionici/e u ovom istraživanju imali/e. Za vjerodostojnije rezultate i reprezentativniju sliku studijske populacije o rodnoj tematici u Republici Hrvatskoj ili Primorsko-goranskoj županiji potrebnim se smatra obuhvatiti veći uzorak. Savjet jednog ispitanika, iščitan iz dodatnih komentara, bio je

usmjeren ka mijenjanju regije koja se ispituje. Autorica ovog istraživanja složila bi se s komentarem da je liberalna Rijeka možda već zasićena ovakve tematike te da postoji mogućnost za drugačije rezultate manje razvijenih i/ili stereotipnijih krajeva. Još jedan kvalitetan savjet prepoznaje se u komentaru ispitanika/ce koji/a navodi potrebu za istraživanjem srodnih tema, odnosno marginaliziranih skupina po drugim kriterijima. Neke od predloženih iščitanih tema su: marginalizirani muškarci, nezaposleni i beskućnici te djelovanje za njihovu inkluzivnosti.

12. ZAKLJUČAK

Istraživanje *Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju* provedeno je krajem mjeseca lipnja i prvom polovicom mjeseca srpnja 2023. godine. Za prikupljanje podataka koristio se anketni upitnik, a za obradu istih sustav *LimeSurvey*. Uvidom u bazu dostupnih podataka, od ukupno 189 ispitanika/ca, analiziraju se dobiveni rezultati njih 105. U uzorku ima najviše osoba ženskog spola i starosti od devetnaeste do dvadeset i pete godine života. Studenti i studentice u globalu pokazuju visoku razinu informiranosti o rodnoj tematici. Nedostatak informiranosti prepoznaje se u dvije čestice koje su usko povezane s političkom domenom. Ovi podaci mogu biti od koristi za organiziranje daljnjih edukacija o pravnim dokumentima i institucijama kojima se uređuju pitanja rodne problematike. Ciljevi ovog istraživanja ostvareni su kroz brojne čestice iza anketnog upitnika na koje su ispitanici/e odgovarali/e. Uspješno se ispitala njihova informiranost o rodnoj tematici i stavovi o rodnoj (ne)ravnopravnosti iz različitih domena. Dobio se i uvid u njihova prethodna iskustva. Svrha istraživanja se ostvarila jer su kvalitetno prikupljeni empirijski podaci za zagovaranje rodne (i spolne) ravnopravnosti u visokom obrazovanju te se ovim istraživanjem prikazalo koliko su studenti/ce Filozofskog fakulteta u Rijeci rodno osviješteni/e. Završno se može reći kako rodna ravnopravnost na visokom obrazovanju nije samo cilj sam po sebi, već i ključni aspekt izgradnje inkluzivnog i pravednog društva. Kroz promicanje rodne ravnopravnosti i rodno osjetljivog obrazovanja na sveučilištima, može se stvoriti prostor za inovacije, različite perspektive i veću društvenu jednakost. Rodno osjetiv jezik važan je alat u borbi za rodnu ravnopravnost i promicanju inkluzivnosti. Kroz svjesno korištenje jezika, može se doprinijeti stvaranju društva u kojem su svi ljudi jednako cijenjeni i uvaženi, bez obzira na njihov rodni (ili spolni) identitet.

13. POPIS LITERATURE

1. Agencija Europske unije za temeljna prava [FRA] (2014). *Nasilje nad ženama: istraživanje provedeno diljem Europske unije - kratki pregled rezultata*. Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije. Dostupno na https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_hr.pdf
2. Baranović, B., Jugović, I. i Doolan, K. (2008). *Kojega su roda čitanke iz književnosti?*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja. Dostupno na <http://idiprints.knjiznica.idi.hr/317/1/Kojega%20su%20roda%20%C4%8Ditanke%20iz%20knji%C5%BEevnosti.pdf>
3. Bartulović, M. (2013). Test konfrontacije: rodna dimenzija interkulturalnog obrazovanja. *Pedagogijska istraživanja*, 10 (2), 265-281. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/129607>
4. Blažić, A. (2016). *Rodna (ne)ravnopravnost u obrazovanju*. (Neobjavljeni završni rad). Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Rijeka. Dostupno na <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:205624>
5. Borić, R. (2007). *Pojmovnik rodne terminologije prema standardima Europske Unije*. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Dostupno na <https://ravnopravnost.gov.hr/arhiva/biblioteka-ureda/pojmovnik-rodne-terminologije-prema-standardima-europske-unije/1618>
6. Centar za ženske studije (2007). *Pojmovnik rodne terminologije prema standardima Europske unije* (ur. Rada Borić). Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Dostupno na https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/preuzimanje/biblioteka-ona/Publikacija_Pojmovnik%20rodne%20terminologije%20prema%20standardima%20Europske%20unije.pdf
7. Cvetinčanin Knežević, H. i Lalatović, J. (2019). *Priručnik za upotrebu rodno osetljivog jezika*. Beograd: Centar za ženske studije. Dostupno na https://www.rodnaravnopravnost.gov.rs/sites/default/files/2019-07/Priruc%CC%8Cnik%20za%20upotrebu%20rodno%20osetljivog%20jezika_latinica_0.pdf
8. Europska komisija (2020). *Strategija za rodnu ravnopravnost 2020. - 2025.: komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarstvu i Socijalnom odboru i odboru regija*. Bruxelles: Europska komisija. Dostupno na

<https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Europska%20uniija/Strategija%20za%20rodnu%20ravnopravnost%202020.%E2%80%93932025.pdf>

9. Jerić Miholić, T. (2020). Problematizacija spolne specifične socijalizacije. *Varaždinski učitelj*, 3 (4), 204-210. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/242058>
10. Jugović, I. (2010). Uloga motivacije i rodni stereotipa u objašnjenju namjere odabira studija u stereotipno muškom području. *Sociologija i prostor*, 48 (1), 77-98. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/file/84262>
11. Kamenov, Ž., Galić, B., Ajduković, D., Baranović, B., Leinert Novosel, S., Jelić, M., Jugović, I., Huić, A. i Štimac Radin, H. (2011). *Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj: istraživanje "Percepcija, iskustva i stavovi u rodnoj diskriminaciji u Republici Hrvatskoj"*. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Dostupno na <http://idiprints.knjiznica.idi.hr/131/1/Rodna%20ravnopravnost%20i%20diskriminacija%20u%20Hrvatskoj.pdf>
12. Kašić, B., Marijan, J. i Pešut, J. (2005). *Vodič prema politici rodne jednakosti: izazovi i mogućnosti*. Zagreb: Centar za ženske studije. Dostupno na <http://zenstud.hr/wp-content/uploads/2016/11/Vodi%C4%8D-prema-politici-rodne-jednakosti.pdf>
13. komunikacija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=32686>
14. Kožić Komar, V., Cesar, S. i Pavlović, V. (2021). *Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama*. Zagreb: Forum za slobodu odgoja. Dostupno na <https://fso.hr/fso-publikacije/smjernice-za-ostvarenje-rodne-ravnopravnosti-u-skolama/>
15. Maliković, M. (2015). *Internetska istraživanja: Sveučilišni priručnik - e-izdanje*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. Dostupno na <https://www.ffri.uniri.hr/files/izdavacka/M%20Malikovic%20-%20Internetska%20istrazivanja.pdf>
16. Pavić-Rogošić, L., Jelić Mück, V. i Jagnjić, M. (2015). *Novi izazov: Globalni ciljevi održivog razvoja do 2030*. Zagreb: ODRAZ - Održivi razvoj zajednice. Dostupno na https://www.odraz.hr/wp-content/uploads/2020/10/globalni-ciljevi-odrzivog-razvoja-do-2030_web.pdf
17. Puhanić, L. (2019). *Stavovi studenata o položaju žene u suvremenoj obitelji* (Diplomski rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Dostupno na <https://repositorij.ffos.hr/islandora/object/ffos%3A4637/datastream/PDF/view>

18. Siukola, R. i Onwen Huma, H. (2017). *Priručnik o rodno osviještenoj politici i promicanju ravnopravnosti spolova: priručnik za koordinatorice u tijelima državne uprave*. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Dostupno na <https://ravnopravnost.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Projekt%20Podr%C5%A1ka%20ravnopravnosti%20spolova/Priru%C4%8Dnik%20o%20rodno%20osvije%C5%A1tenoj%20politici%20i%20promicanju%20ravnopravnosti%20spolova%20-%20za%20koordinatorice%20u%20tijelima%20dr%C5%BEavne%20uprave.pdf>
19. Sveučilište u Rijeci (2022). *Smjernice o rodno uključivoj komunikaciji: uporaba rodno osjetljiva jezika na Sveučilištu u Rijeci* (ur. doc. dr. sc. Brigita Miloš). Rijeka: Sveučilište u Rijeci. Dostupno na https://uniri.hr/wp-content/uploads/2022/11/UNIRI_Smjernice_o_rodno_ukljucivoj_komunikaciji.pdf
20. Šinko, M. i Petek, A. (2022). Rodno osvještavanje politika u Hrvatskoj: prožimajući ili marginalni cilj nacionalnih strategija?. *Hrvatska i komparativna javna uprava*, 22 (3), 521-557. Dostupno na <https://doi.org/10.31297/hkju.22.3.1>
21. Štimac Radin, H. (2010). *Rodno osviještena politika u obrazovanju*. Zagreb: Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Dostupno na <https://rm.coe.int/1680595b30>
22. Tomić-Koludrović, I., Petrić, M., Puzek, I. i Zdravković, Ž. (2018). *Rodni stavovi i prakse u Hrvatskoj: izvještaj o kvantitativnim rezultatima projekta GENMOD*. Split: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar - Područni centar Split. Dostupno na https://www.pilar.hr/wp-content/uploads/2020/01/GENMOD_Izvjestaj_kvantitativni_rezultatima_Final.pdf
23. Ured za publikacije Europske unije (2016). *Strateško djelovanje za ravnopravnost spolova: 2016. - 2019*. Luxembourg: Europska komisija.
24. Vuković, T. (2016). Dvostruka uloga žena u suvremenoj obitelji: stavovi studenata Sveučilišta u Zadru. *Acta Iadertina*, 13 (2), 189-208. Dostupno na <https://hrcaj.srce.hr/file/280226>
25. Zdravec, A. (2020). *Ispitivanje percepcije rodne diskriminacije, stavova prema rodnoj ravnopravnosti i obavljanju kućanskih poslova kod studenata i studentica* (Završni rad). Zadar: Sveučilište u Zadru. Dostupno na <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:169335>
26. Zakon o ravnopravnosti spolova: pročišćeni tekst Zakona, NN 69/17. Dostupno na <https://www.zakon.hr/z/388/Zakon-o-ravnopravnosti-spolova>
27. Zdravčević, I. (2020). *Uloga medija u interkulturalnoj komunikaciji* (Završni rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet. Dostupno na <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:394681>

14. SAŽETAK

Rodna perspektiva, također poznata kao rodna analiza, jest pojam koji naglašava važnost razumijevanja društveno konstruiranih rodni uloga, identiteta i nejednakosti. Kako bi se navedeno razumjelo, neizostavno se dotaknuti rodne i spolne ravnopravnosti. Oba koncepta predstavljaju ključne aspekte ostvarenja ljudskih prava i održivog razvoja. Pridonose stvaranju pravednog i inkluzivnog društva u kojem osobe svih spolova i rodova sudjeluju u oblikovanju budućnosti društva. Budućnost društva očituje se u odgojno-obrazovnom sustavu određene zemlje, stoga rodno osjetljivo obrazovanje ima za cilj stvaranje obrazovnog okruženja u kojem se svi učenici/e i studenti/ce osjećaju prihvaćeno, poticani/e su na uspjeh i imaju jednake mogućnosti za razvoj. Ono doprinosi stvaranju društva koje promiče rodnu ravnopravnost, poštuje različite rodne identitete i u kojem se svi ljudi cijene i uvažavaju bez obzira na njihov rodni i spolni identitet. Društvo određuje prihvatljive i neprihvatljive obrasce komunikacije, to jest ima značajan utjecaj na naše razumijevanje društvenih, ali i rodni uloga, te način na koji se te uloge izražavaju u komunikaciji. Rodno uključiva komunikacija nije samo važna u svakodnevnom životu, već je također ključna u sferama kao što su mediji, oglašavanje, politika, obrazovanje i poslovanje. Rodno osviještena politika ima za cilj transformirati društvo te se kroz njezinu primjenu može stvoriti inkluzivno i pravedno društvo koje prepoznaje i cijeni raznolikost rodni identiteta i iskustava. Istraživanja o rodnoj ravnopravnosti pružaju temelj za razumijevanje postojećih problema i potrebu za poduzimanjem mjera za promicanje ravnopravnosti spolova. Ona pomažu u identifikaciji uspješnih praksi i politika koje mogu doprinijeti ostvarenju ravnopravnosti spolova u različitim područjima društva.

U okviru rada provedeno je istraživanje s ciljem provjeravanja informiranosti studenata/ica Filozofskog fakulteta u Rijeci o rodnoj tematici i analiziranja njihovih stavova o rodnoj (ne)ravnopravnosti i brojnim čimbenicima koji utječu na razvoj iste. Isto tako, htjela su se ispitati njihova prethodna iskustva u okviru rodne neravnopravnosti te prilike koje su im bile dostupne, a tiču se slušanja edukativnih sadržaja o temama vezanim uz rodnu ravnopravnost. U istraživanju je sudjelovalo 105 ispitanika/ca koji/e su ispunjavali/e *online* anketni upitnik. Rezultati su pokazali visoku razinu informiranosti studenata/ica o rodnoj tematici, prepoznatu neravnopravnost u obitelji i obrazovanju te odmicanje od nenamjernog njegovanja iste te uključivanju studenata/ica u različite vrste edukativnih sadržaja. Svrha ovog istraživanja bila je prikupljanje empirijskih podataka za zagovaranje rodne (i spolne) ravnopravnosti u visokom obrazovanju te se ovim istraživanjem htjelo prikazati koliko su studenti/ce Filozofskog

fakulteta u Rijeci rodno osviješteni/e te koje se rodne prakse prepoznaju i njeguju na različitim odsjecima/katedrama koje pohađaju.

Ključne riječi: rodna (ne)ravnopravnost, rodno osjetljivo obrazovanje, rodno osviještena politika, rodno uključiva komunikacija, spolna (ne)ravnopravnost, visoko obrazovanje

15. ABSTRACT

Gender perspective, also known as gender analysis, is a term that emphasizes the importance of understanding socially constructed gender roles, identities and inequalities. In order to understand the above, it is essential to touch upon gender and sexual equality. Both concepts represent key aspects of the realization of human rights and sustainable development. They contribute to the creation of a fair and inclusive society in which people of all genders participate in shaping the future of society. The future of society is reflected in the educational system of a given country, therefore gender-sensitive education aims to create an educational environment in which all students feel accepted, are encouraged to succeed and have equal opportunities for development. It contributes to the creation of a society that promotes gender equality, respects different gender identities and in which all people are valued and respected regardless of their gender and sexual identity. Society determines acceptable and unacceptable patterns of communication, that is, it has a significant impact on our understanding of social and gender roles, and the way these roles are expressed in communication. Gender-inclusive communication is not only important in everyday life, but also crucial in spheres such as media, advertising, politics, education and business. Gender-aware politics aims to transform society, and through its application, an inclusive and just society can be created that recognizes and appreciates the diversity of gender identities and experiences. Research on gender equality provides a basis for understanding existing problems and the need to take measures to promote gender equality. They help in the identification of successful practices and policies that can contribute to the realization of gender equality in different areas of society.

As part of the work, research was conducted with the aim of checking the awareness of students of the Faculty of Philosophy in Rijeka about gender issues and analyzing their views on gender (in)equality and numerous factors that influence its development. In the same way, they wanted to examine their previous experiences in the framework of gender inequality and the opportunities that were available to them, regarding listening to educational content on topics related to gender equality. 105 respondents took part in the research, filling out an online questionnaire. The results showed a high level of information among students about gender issues, recognized inequality in the family and education, and a move away from the unintentional nurturing of it and the inclusion of students in different types of educational content. The purpose of this research was to collect empirical data for the advocacy of gender (and gender) equality in higher education, and this research wanted to show how gender-aware

the students of the Faculty of Philosophy in Rijeka are and what gender practices are recognized and nurtured in different departments. the departments they attend.

Keywords: gender (in)equality, gender-sensitive education, gender-aware policy, gender-inclusive communication, gender (in)equality, higher education

16. PRILOZI

16. 1. Instrument

ANKETNI UPITNIK	
RODNA RAVNOPRAVNOST U VISOKOM OBRAZOVANJU	
<p>Poštovani studenti/ce,</p> <p>za potrebe završavanja sveučilišnog prijediplomskog studija Pedagogije na Filozofskom fakultetu u Rijeci provodi se istraživanje na temu rodne (ne)ravnopravnosti u visokom obrazovanju.</p> <p>Pred Vama se nalazi anketni upitnik <i>Rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju</i>. Ovim putem Vas molim da izdvojite 10 do 15 minuta za ispunjavanje istog. Želim Vam skrenuti pažnju da je sudjelovanje u anketnom upitniku dobrovoljno i anonimno te da u svakom trenutku možete odustati od ispunjavanja. Vaši odgovori će se koristiti za potrebe izvršavanja obaveza vezanih uz pisanje završnog rada te eventualno objavljivanje znanstvenog rada.</p> <p>Upitnik se sastoji od uvodnog dijela u kojem se prikupljaju osnovni podatci o ispitanicima/ama te se u iduće tri kategorije redom ispituju Vaša informiranost o rodnoj tematici, stavovi naspram rodne (ne)ravnopravnosti te prethodno iskustvo s rodnom neravnopravnošću. Na kraju upitnika imate omogućen prostor za dodatne komentare. Prije svakog dijela upitnika pažljivo pročitajte upute te u skladu s njima iskreno odgovorite na postavljena pitanja.</p> <p>Zahvaljujem Vam na suradnji!</p> <p>Ukoliko imate bilo kakvih pitanja, nedoumica ili sugestija, slobodno me kontaktirajte putem navedene e-mail adrese.</p> <p><u>Kontakt:</u> Dijana Juras - djuras@student.uniri.hr</p>	
OPĆI PODACI O ISPITANIKU/CI	
1. Dob (<i>upišite</i>): _____	
2. Spol (<i>odaberite</i>):	Muški
	Ženski
	Ne želim se izjasniti
	Drugo (<i>napišite</i>): _____

3. Odsjek/katedra u okviru koje studirate (<i>odaberite</i> ¹⁹):	Odsjek za anglistiku
	Odsjek za filozofiju
	Odsjek za germanistiku
	Odsjek za kroatistiku
	Odsjek za kulturalne studije
	Odsjek za pedagogiju
	Odsjek za povijest
	Odsjek za povijest umjetnosti
	Odsjek za psihologiju
	Odsjek za talijanistiku
	Katedra za translologiju
4. Na kojoj ste godini studija (<i>odaberite</i>):	1. godina prijediplomskog studija
	2. godina prijediplomskog studija
	3. godina prijediplomskog studija
	1. godina diplomskog studija
	2. godina diplomskog studija
Ostalo (<i>napišite</i> ²⁰): _____	
5. Mjesto prebivališta (<i>odaberite</i>):	Ruralni kraj
	Urbani kraj
6. Županija u kojoj ste odrasli (<i>odaberite</i>):	Zagrebačka
	Krapinsko-zagorska
	Sisačko-moslavačka
	Karlovačka
	Varaždinska
	Koprivničko-križevačka
	Bjelovarsko-bilogorska
	Primorsko-goranska
	Ličko-senjska
	Virovitičko-podravska
	Požeško-slavonska
	Brodsko-posavska
	Zadarska
	Osječko-baranjska
	Šibensko-kninska
	Vukovarsko-srijemska
	Splitsko-dalmatinska
	Istarska
Dubrovačko-neretvanska	
Međimurska	
Grad Zagreb	
7. Jeste li pripadnik/ca manjinske grupe (<i>možete označiti više odgovora</i>):	Nisam
	Etnička ili nacionalna manjina
	LGBTQIA+
	Osoba s invaliditetom

¹⁹ Ukoliko ste student/ica dvopredmetnog studija, odaberite oba smjera

²⁰ Dopišite svoj studijski status, ukoliko se ne pronalazite u ponuđenim opcijama

	Osoba s teškoćama u razvoju i/ili učenju		
	Vjerska manjina		
	Drugo (<i>napisati</i>): _____		
1. KATEGORIJA: INFORMIRANOST O RODNOJ TEMATICI			
<i>Uputa: Pozorno pročitajte sljedećih jedanaest tvrdnji te za svaku od navedenih odaberite jednu opciju na ljestvici DA - NISAM SIGURAN/NA - NE.</i>			
1. Rod i spol predstavljaju pojmove s potpuno istim značenjem.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
2. Rodna ravnopravnost teži stvaranju društva u kojem su muškarci i žene jednako zastupljeni i imaju jednake mogućnosti u svim aspektima života.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
3. Spolna ravnopravnost se odnosi na postizanje jednakih prava za sve osobe bez obzira na njihov spol.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
4. Rodno osjetljivo obrazovanje uvažava rodnu ravnopravnost i raznolikost.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
5. Njegovanje rodno osjetljivog obrazovanja doprinosi stvaranju obrazovnog okruženja u kojem se svi osjećaju prihvaćeno i imaju jednake mogućnosti za razvoj.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
6. Korištenje rodno osjetljivog jezika osigurava izbjegavanje diskriminacije, predrasuda i stereotipa na temelju spolnog i/ili rodnog identiteta.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
7. Rodno osjetljiv jezik može biti alat u borbi za rodnu i spolnu ravnopravnost te promicanju inkluzivnosti.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
8. Rodno uključiva komunikacija prepoznaje različite rodne identitete, raznolikost rodnih uloga i promiče ravnopravno sudjelovanje svih osoba u komunikacijskom procesu.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE

9. Rodno osviještena politika stavlja naglasak na rodnu ravnopravnost, promicanje prava žena i drugih marginaliziranih rodni skupina te borbu protiv rodne diskriminacije.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
10. U Republici Hrvatskoj postoji Ured za ravnopravnost spolova.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE
11. Zakon o ravnopravnosti spolova temeljni je politički dokument u Republici Hrvatskoj kojim se štite prava svih i promiče ravnopravnost spolova u društvu.	DA	NISAM SIGRUAN/NA	NE

2. KATEGORIJA: STAVOVI O RODNOJ TEMATICI

Uputa: Pozorno pročitajte sljedeće čestice iz kategorija Rodni i spolni identitet, Obitelj, Obrazovanje, Politika i pravo, Profesija, Religija i Društvo te označavanjem jednog od ponuđenih brojeva na ljestvici od 1 do 5 iskažite u kojoj se mjeri (ne) slažete s prikazanim stavom.

Broj 1 predstavlja – u potpunosti se ne slažem

Broj 2 predstavlja – uglavnom se ne slažem

Broj 3 predstavlja – niti se slažem niti se ne slažem

Broj 4 predstavlja – uglavnom se slažem

Broj 5 predstavlja – u potpunosti se slažem

a) RODNI I SPOLNI IDENTITET

1. Žene su po svojoj prirodi sposobnije odgajati djecu.	1	2	3	4	5
2. Žene bi trebale biti tiše i mirnije nego muškarci.	1	2	3	4	5
3. Većina žena zapravo želi samo djecu i obitelj.	1	2	3	4	5
4. Većina žena želi samo uspjeh i dobru karijeru.	1	2	3	4	5

5. Žena treba organizirati obiteljske proslave i okupljanja.	1	2	3	4	5
6. Poželjno je da žena bude ta koja se brine za starije članove u obitelji.	1	2	3	4	5
7. Muškarci su po svojoj prirodi sposobniji donositi važne odluke.	1	2	3	4	5
8. Muškarci su u pravilu uspješniji na svom poslu od žena.	1	2	3	4	5
9. Muškarac bi trebao podržati karijeru uspješne žene.	1	2	3	4	5
10. Manjine se imaju puno pravo ponašati u skladu sa svojom kulturom i tradicijom.	1	2	3	4	5
11. Homoseksualnost je prihvatljiv oblik ljudske seksualnosti.	1	2	3	4	5
12. Svaka osoba ima pravo da definira svoj spolni i/ili rodni identitet te da ih mijenja.	1	2	3	4	5
b) <u>OBITELJ</u>					
1. Najvažnije odluke za obitelj treba donijeti muškarac.	1	2	3	4	5
2. Vođenje kućanstva bi moralo u velikoj mjeri biti u rukama muškarca.	1	2	3	4	5
3. Žena treba snositi veći dio odgovornosti za brigu o djeci od muškaraca.	1	2	3	4	5
4. Njegu bolesnog djeteta najčešće preuzima majka.	1	2	3	4	5
5. Muškarci i žene trebali bi zajednički dijeliti kućanske poslove i skrbiti o djeci.	1	2	3	4	5
6. I muškarac i žena trebali bi financijski pridonositi kućanstvu.	1	2	3	4	5
7. Zarada oba supružnika trebala bi biti pod kontrolom muškarca.	1	2	3	4	5

8. U donošenju važnijih obiteljskih odluka danas ravnopravno sudjeluju i žene i muškarci.	1	2	3	4	5
9. U zemlji u kojoj živim se djevojčice i dječaci u potpunosti isto odgajaju u obitelji.	1	2	3	4	5
c) <u>OBRAZOVANJE</u>					
1. U zemlji u kojoj živim djevojčice i dječaci se na istovjetan način tretiraju u okviru predškolskih i školskih obrazovnih ustanova.	1	2	3	4	5
2. Ne smiju postojati odgojno-obrazovne ustanove namijenjene isključivo djevojčicama ili dječacima.	1	2	3	4	5
3. Kada ste Vi pohađali školu, nastavnici/e češće su dječacima davali visoke ocjene samo zbog pokazanog interesa za predmet nego djevojčicama.	1	2	3	4	5
4. Danas je u školama spol još uvijek važan kriterij pri usmjeravanju učenika/ca prema pojedinim zanimanjima.	1	2	3	4	5
5. U izboru zanimanja/škole djece majka ima najvažniju odluku.	1	2	3	4	5
6. Muškarci trebaju birati bolje plaćene poslove, odnosno obrazovanje za bolje plaćene poslove.	1	2	3	4	5
7. Muškarci bi trebali dobiti više podrške za obrazovanje nego žene.	1	2	3	4	5

8. Muškarce i žene bi trebalo jednako poticati na daljnje školovanje/usavršavanje.	1	2	3	4	5
9. Primjena rodno osjetljivog jezika (npr. rektor/rektorica) u nastavnom planu i programu, udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima na sveučilištima je pokazatelj poštivanja rodne ravnopravnosti.	1	2	3	4	5
10. U cilju prevencije rodnog nasilja treba usvojiti praksu da prilikom konzultacija i savjetodavnih razgovora nastavnika/ca i studenata/ica vrata kabineta u kojoj se odvija razgovor budu otvorena.	1	2	3	4	5
11. U cilju prevencije rodnog nasilja treba usvojiti praksu da se konzultacije na zahtjev studenata/ica ili nastavnika/ca obavljaju po potrebi i <i>online</i> .	1	2	3	4	5
12. O kompetencijama studenata/ica nekorektno se prosuđuje zbog njihove seksualne orijentacije.	1	2	3	4	5
13. Studenti/ce ozbiljnije doživljavaju profesore nego profesorice.	1	2	3	4	5
14. Studenti/ce se tijekom ispita favoriziraju zbog svog fizičkog izgleda.	1	2	3	4	5
15. Studenti/ce na mom fakultetu su ohrabreni i osnaženi da prepoznaju različite oblike rodnog nasilja.	1	2	3	4	5
16. Osjećam se sigurno i ohrabreno da otvoreno i javno govorim o seksualnom uznemiravanju/rodnom nasilju/diskriminaciji na mom fakultetu.	1	2	3	4	5

17. Profesori/ce više uvažavaju studente u odnosu na studentice.	1	2	3	4	5
18. Profesori/ce tijekom svojih predavanja izražavaju predrasude i stereotipe o muškarcima/ženama.	1	2	3	4	5
19. Profesori/ce tijekom svojih predavanja izražavaju predrasude i stereotipe o LGBTQIA+ zajednici.	1	2	3	4	5
20. Danas u Hrvatskoj žene i muškarci stvarno imaju jednake šanse za obrazovanje.	1	2	3	4	5
d) <u>POLITIKA i PRAVO</u>					
1. Žene u borbi za ravnopravnost traže povlastice, a ne jednakost.	1	2	3	4	5
2. Seksualna orijentacija je ljudsko pravo i pitanje slobode.	1	2	3	4	5
3. Žene su u dovoljnom broju prisutne u tijelima političkog odlučivanja na lokalnoj razini.	1	2	3	4	5
4. Niže razine političkog djelovanja prikladnije su za žene, a više za muškarce.	1	2	3	4	5
e) <u>PROFESIJA</u>					
1. Zastarjelo je da se djevojčice i dječake u Hrvatskoj usmjerava prema tipično ženskim ili tipično muškim zanimanjima.	1	2	3	4	5
2. Ženama se prilikom zapošljavanja ne bi trebalo postavljati pitanje o bračnom statusu i broju djece.	1	2	3	4	5

3. Žene ne bi smjele biti isključene iz tradicionalnih „muških“ profesija samo na temelju svoga spola.	1	2	3	4	5
4. Muškarcima bi trebalo dati prednost na natjecanjima za rukovodeća mjesta.	1	2	3	4	5
5. Muškarci trebaju imati bolji uspjeh u prirodoslovnim i tehničkim zanimanjima jer su im potrebija u životu nego ženama.	1	2	3	4	5
6. Karijera žene bi trebala jednako biti važna kao i karijera muškaraca.	1	2	3	4	5
7. Prihvatljivo je da su muškarci bolje plaćeni od žena, čak i onda kada obavljaju istu vrstu posla.	1	2	3	4	5
8. Zaposlenje je najbolji način da žena postane samostalna.	1	2	3	4	5
9. Šteta je da žene zauzimaju mjesta na fakultetima jer se veliki broj njih nakon udaje i ne bavi karijerom.	1	2	3	4	5
10. Danas se u Hrvatskoj muškarci lakše zapošljavaju nego žene.	1	2	3	4	5
11. Najbolje plaćeni poslovi uglavnom su namijenjeni muškarcima.	1	2	3	4	5
12. Sposobnosti žena na poslu se češće podcjenjuju nego sposobnosti muškaraca.	1	2	3	4	5
13. Žene trebaju imati mogućnosti zaposlenja i napredovanja u svim profesijama kao i muškarci.	1	2	3	4	5
14. Žene u Hrvatskoj češće neopravdano dobivaju otkaze negoli muškarci.	1	2	3	4	5
f) <u>RELIGIJA</u>					

1. Religija ispravno uči da je muškarac glava obitelji.	1	2	3	4	5
2. U zemlji u kojoj živim religijske tradicije promoviraju tradicionalne uloge žena i muškaraca.	1	2	3	4	5
3. Tradicionalno razumijevanje religije nije prepreka rodnoj ravnopravnosti.	1	2	3	4	5
4. Religijska učenja judaizma, kršćanstva, islama zagovaraju rodnu podjelu poslova i odgovornosti: žene odgajaju djecu i brinu o porodici, a muškarci imaju obavezu financijski osigurati porodicu.	1	2	3	4	5
g) <u>DRUŠTVO</u>					
1. Društvo bi moralo jednako cijeniti rezultate rada žena i muškaraca.	1	2	3	4	5
2. Žene bi trebale imati jednaku slobodu kao i muškarci izlaziti navečer same van.	1	2	3	4	5
3. Postoji bitna razlika između nasilja uopće i rodno uvjetovanog nasilja.	1	2	3	4	5
4. U zemlji u kojoj živim žene i muškarci ravnopravni su u svim poljima javnog života.	1	2	3	4	5
5. U zemlji u kojoj živim pripadnici LGBTQIA+ populacije ravnopravni su sa ostalima u svim oblastima javnog života.	1	2	3	4	5
6. Iza rodne ravnopravnosti se krije ideologija koja nastoji promijeniti rodne i spolne uloge kako bi uništila obitelj i temeljne društvene vrijednosti.	1	2	3	4	5
7. Nasilje i diskriminaciju na osnovu spola više trpe osobe koje su pripadnici/e	1	2	3	4	5

manjina kao npr. romska populacija, osobe s invaliditetom, osobe sa poteškoćama u razvoju i učenju, religijske i etničke manjine i LGBTQIA+ osobe.					
8. Većina ljudi osjeća strah da prijave rodno nasilje.	1	2	3	4	5
9. Kod žene se u našem društvu više cijeni ljepota i izgled, nego pamet i sposobnosti.	1	2	3	4	5
10. Kod muškarca se u društvu više cijeni prodorna i dominantna ličnost, nego posvećenost radu i sposobnost.	1	2	3	4	5
3. KATEGORIJA: PRETHODNO ISKUSTVO					
<p><i>Uputa: Pozorno pročitajte sljedeće čestice koje su povezane s prethodnim iskustvom u okviru rodne neravnopravnosti te u kontinuumu od 1 do 5 iskažite u kojoj se mjeri tvrdnja (ne) odnosi na Vas.</i></p> <p><i>Broj 1 predstavlja – u potpunosti se ne odnosi na mene</i></p> <p><i>Broj 2 predstavlja – djelomično se ne odnosi na mene</i></p> <p><i>Broj 3 predstavlja – niti se odnosi niti se ne odnosi na mene</i></p> <p><i>Broj 4 predstavlja – djelomično se odnosi na mene</i></p> <p><i>Broj 5 predstavlja – u potpunosti se odnosi na mene</i></p>					
1. Imao/la sam kraće vrijeme noćnog izlaska od osoba suprotnog spola.	1	2	3	4	5
2. Roditelji me nisu podržavali u aktivnostima koje su bile tipične za suprotni spol.	1	2	3	4	5
3. Roditelji me nisu podržavali u odabiru željenog obrazovanja koje je tipično za suprotni spol.	1	2	3	4	5
4. Morao/la sam obavljati određene kućanske poslove karakteristične za moj spol.	1	2	3	4	5

5. Moje mišljenje u razgovoru nije se cijenilo samo zbog mojeg spola.	1	2	3	4	5
6. Roditelji nisu podržavali ponašanje ili stavove koji nisu bili u skladu s mojim spolom.	1	2	3	4	5
7. Doživio/la sam obiteljsko nasilje.	1	2	3	4	5
8. Osjećam se sigurno i ohrabreno da govorim otvoreno i javno o seksualnom uznemiravanju/rodnom nasilju/diskriminaciji na mom fakultetu.	1	2	3	4	5
9. Studenti/studentice na mom fakultetu su ohrabreni i osnaženi da prepoznaju različite forme rodno zasnovanog nasilja.	1	2	3	4	5

Uputa: Na sljedeće pitanje odgovorite na način da zaokružite odgovore koji odgovaraju Vašim iskustvima.

10. O temama vezanim uz rodnu ravnopravnost slušao/la sam (<i>možete odabrati više opcija</i>):	Na nekom od kolegija
	Na radionicama na fakultetu
	Na seminarima na fakultetu
	Na gostujućim predavanjima na fakultetu
	Na edukacijama na fakultetu
	Na radionicama izvan fakulteta/sveučilišta
	Na seminarima izvan fakulteta/sveučilišta
	Na gostujućim predavanjima izvan fakulteta/sveučilišta
	Na edukacijama izvan fakulteta/sveučilišta
Ostalo (<i>napišite</i>): _____	

Uputa: Ukoliko želite, u ovom dijelu možete dodatno obrazložiti svoje odgovore i komentirati sadržaj anketnog upitnika.

Zahvaljujem se na Vašem vremenu koje ste izdvojili/e za ispunjavanje ovog anketnog upitnika te sudjelovanju u istraživanju!

16. 2. Tablični prikaz

Tablica 1. Stavovi o profesiji s obzirom na godinu studija.

Stavovi o profesiji s obzirom na godinu studija		1 ²¹	2 ²²	3 ²³	4 ²⁴	5 ²⁵	M ²⁶	SD ²⁷		
		(f)								
1.	Zastarjelo je da se djevojčice i dječake u Hrvatskoj usmjerava prema tipično ženskim ili tipično muškim zanimanjima.	1. godina prijediplomskog studija	0	0	2	1	14	4,71	0,686	
		2. godina prijediplomskog studija	1	3	4	5	12	3,96	1,241	
		3. godina prijediplomskog studija	3	2	0	2	14	4,05	1,564	
		1. godina diplomskog studija	2	3	1	2	5	3,38	1,609	
		2. godina diplomskog studija	0	2	3	4	12	4,24	1,044	
		Ostalo	1./2.	0	0	0	0	2	5,00	0,000
			2./3.	0	0	0	0	1	5,00	X ²⁸
			Međugodina	0	0	0	1	0	4,00	X ²⁹
			Apsolvent	0	0	0	1	0	4,00	X ³⁰
Doktorski studij	0		0	0	1	1	4,50	0,234		
2.	Ženama se prilikom zapošljavanja ne bi trebalo	1. godina prijediplomskog studija	2	1	0	3	11	4,18	1,425	

²¹ u potpunosti se ne slažem

²² uglavnom se ne slažem

²³ niti se slažem niti se ne slažem

²⁴ uglavnom se slažem

²⁵ u potpunosti se slažem

²⁶ aritmetička sredina

²⁷ standardna devijacija

²⁸ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

²⁹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁰ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

	postavljati pitanje o bračnom statusu i broju djece.	2. godina prijediplomskog studija	1	0	2	3	19	4,56	0,961	
		3. godina prijediplomskog studija	1	0	1	1	18	4,67	0,966	
		1. godina diplomskog studija	1	2	1	0	9	4,08	1,498	
		2. godina diplomskog studija	0	1	0	2	18	4,76	0,700	
		Ostalo	1./2.	0	0	0	0	2	5,00	0,000
			2./3.	0	0	0	0	1	5,00	X ³¹
			Međugodina	1	0	0	0	0	1,00	X ³²
			Apsolvent	0	0	0	0	1	5,00	X ³³
			Doktorski studij	0	0	0	0	2	5,00	0,000
		3.	Žene ne bi smjele biti isključene iz tradicionalnih „muških“ profesija samo na temelju svoga spola.	1. godina prijediplomskog studija	1	0	0	1	15	4,71
2. godina prijediplomskog studija	1			0	0	3	21	4,81	0,602	
3. godina prijediplomskog studija	0			1	0	1	19	4,81	0,680	
1. godina diplomskog studija	0			0	0	1	12	4,92	0,277	
2. godina diplomskog studija	0			0	2	0	19	4,81	0,602	
Ostalo	1./2.			0	0	0	0	2	5,00	0,000
	2./3.			0	0	0	0	1	5,00	X ³⁴

³¹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³² nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³³ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁴ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

			Međugodina	0	0	0	0	1	5,00	X ³⁵	
			Apsolvent	0	0	0	0	1	5,00	X ³⁶	
			Doktorski studij	0	0	0	0	2	5,00	0,000	
4.	Muškarcima bi trebalo dati prednost na natjecajima za rukovodeća mjesta.	1. godina prijediplomskog studija		15	2	0	0	0	1,12	0,332	
		2. godina prijediplomskog studija		21	1	1	0	2	1,44	1,158	
		3. godina prijediplomskog studija		18	1	1	1	0	1,29	0,784	
		1. godina diplomskog studija		13	0	0	0	0	1,00	0,000	
		2. godina diplomskog studija		19	2	0	0	0	1,09	0,301	
		Ostalo	1./2.		2	0	0	0	0	1,00	0,000
			2./3.		1	0	0	0	0	1,00	X ³⁷
			Međugodina		0	1	0	0	0	2,00	X ³⁸
			Apsolvent		1	0	0	0	0	1,00	X ³⁹
			Doktorski studij		2	0	0	0	0	1,00	0,000
5.	Muškarci trebaju imati bolji uspjeh u prirodoslovnim i tehničkim zanimanjima jer su im potrebnija u životu nego ženama.	1. godina prijediplomskog studija		14	2	1	0	0	1,23	0,562	
		2. godina prijediplomskog studija		22	1	2	0	0	1,20	0,577	
		3. godina prijediplomskog studija		15	3	2	1	0	1,52	1,030	

³⁵ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁶ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁷ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁸ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

³⁹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

		1. godina diplomskog studija	11	0	2	0	0	1,31	0,751	
		2. godina diplomskog studija	16	4	1	0	0	1,29	0,561	
		Ostalo	1./2.	2	0	0	0	0	1,00	0,000
			2./3.	1	0	0	0	0	1,00	X ⁴⁰
			Međugodina	0	0	1	0	0	3,00	X ⁴¹
			Apsolvent	0	1	0	0	0	2,00	X ⁴²
Doktorski studij	2	0	0	0	0	1,00	0,000			
6.	Karijera žene bi trebala jednako biti važna kao i karijera muškaraca.	1. godina prijediplomskog studija	0	0	0	0	17	5,00	0,000	
		2. godina prijediplomskog studija	0	0	0	0	25	5,00	0,000	
		3. godina prijediplomskog studija	0	0	1	0	20	4,90	0,436	
		1. godina diplomskog studija	0	1	0	1	11	4,69	0,855	
		2. godina diplomskog studija	0	0	0	0	21	5,00	0,000	
		Ostalo	1./2.	0	0	0	0	2	5,00	0,000
			2./3.	0	0	0	0	1	5,00	X ⁴³
			Međugodina	0	0	0	0	1	5,00	X ⁴⁴
			Apsolvent	0	0	0	0	1	5,00	X ⁴⁵

⁴⁰ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴¹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴² nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴³ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴⁴ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴⁵ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

		Doktorski studij	0	0	1	0	1	4,00	0,789	
7.	Prihvatljivo je da su muškarci boje plaćeni od žena, čak i onda kada obavljaju istu vrstu posla.	1. godina prijediplomskog studija	14	0	1	2	0	1,47	1,068	
		2. godina prijediplomskog studija	25	0	0	0	0	1,00	0,000	
		3. godina prijediplomskog studija	18	1	1	0	1	1,33	0,966	
		1. godina diplomskog studija	10	0	2	0	1	1,61	1,261	
		2. godina diplomskog studija	21	0	0	0	0	1,00	0,000	
		Ostalo	1./2.	1	0	1	0	0	2,00	0,287
			2./3.	1	0	0	0	0	1,00	X ⁴⁶
			Međugodina	1	0	0	0	0	1,00	X ⁴⁷
			Apsolvent	1	0	0	0	0	1,00	X ⁴⁸
			Doktorski studij	2	0	0	0	0	1,00	0,000
8.	Zaposlenje je najbolji način da žena postane samostalna.	1. godina prijediplomskog studija	2	2	4	4	5	3,47	1,375	
		2. godina prijediplomskog studija	0	1	4	8	12	4,24	0,879	
		3. godina prijediplomskog studija	1	3	4	3	10	3,86	1,315	
		1. godina diplomskog studija	2	0	2	3	6	3,85	1,463	
		2. godina diplomskog studija	1	0	4	6	10	4,14	1,062	

⁴⁶ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴⁷ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁴⁸ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

		Ostalo	1./2.	0	0	1	1	0	3,50	0,987
			2./3.	0	0	0	1	0	4,00	X ⁴⁹
			Međugodina	0	0	0	1	0	4,00	X ⁵⁰
			Apsolvent	0	0	0	0	1	5,00	X ⁵¹
			Doktorski studij	0	0	1	0	1	4,00	
9.	Šteta je da žene zauzimaju mjesta na fakultetima jer se veliki broj njih nakon udaje i ne bavi karijerom.	1. godina prijediplomskog studija		17	0	0	0	0	1,00	0,000
		2. godina prijediplomskog studija		22	2	1	0	0	1,16	0,473
		3. godina prijediplomskog studija		19	1	0	0	1	1,24	0,889
		1. godina diplomskog studija		11	0	2	0	0	1,31	0,751
		2. godina diplomskog studija		20	0	1	0	0	1,09	0,436
		Ostalo	1./2.	1	1	0	0	0	1,50	0,934
			2./3.	1	0	0	0	0	1,00	X ⁵²
			Međugodina	0	0	1	0	0	3,00	X ⁵³
			Apsolvent	1	0	0	0	0	1,00	X ⁵⁴
			Doktorski studij	2	0	0	0	0	1,00	0,000

⁴⁹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵⁰ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵¹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵² nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵³ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵⁴ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

10.	Danas se u Hrvatskoj muškarci lakše zapošljavaju nego žene.	1. godina prijediplomskog studija	1	2	4	5	5	3,65	1,222	
		2. godina prijediplomskog studija	2	0	8	10	5	3,64	1,075	
		3. godina prijediplomskog studija	0	1	10	5	5	3,67	0,913	
		1. godina diplomskog studija	2	2	4	2	3	3,15	1,405	
		2. godina diplomskog studija	3	1	10	4	3	3,14	1,195	
		Ostalo	1./2.	0	0	1	1	0	3,50	1,008
			2./3.	0	0	1	0	0	3,00	X ⁵⁵
			Međugodina	0	0	1	0	0	3,00	X ⁵⁶
			Apsolvent	0	0	1	0	0	3,00	X ⁵⁷
			Doktorski studij	0	0	0	2	0	4,00	0,000
11.	Najbolje plaćeni poslovi uglavnom su namijenjeni muškarcima.	1. godina prijediplomskog studija	1	0	9	5	2	3,41	0,939	
		2. godina prijediplomskog studija	2	0	7	12	4	3,64	1,036	
		3. godina prijediplomskog studija	3	0	5	7	6	3,62	1,322	
		1. godina diplomskog studija	2	1	3	4	3	3,38	1,387	
		2. godina diplomskog studija	3	6	5	5	2	2,86	1,236	
		Ostalo	1./2.	1	0	0	1	0	2,50	0,573

⁵⁵ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵⁶ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵⁷ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

			2./3.	0	0	1	0	0	3,00	X ⁵⁸
			Međugodina	0	0	0	0	1	5,00	X ⁵⁹
			Apsolvent	0	1	0	0	0	2,00	X ⁶⁰
			Doktorski studij	1	0	1	0	0	2,00	0,447
12.	Sposobnosti žena na poslu se češće podcjenjuju nego sposobnosti muškaraca.	1. godina prijediplomskog studija		2	1	2	1	11	4,06	1,478
		2. godina prijediplomskog studija		3	0	0	14	8	3,96	1,207
		3. godina prijediplomskog studija		0	1	5	9	6	3,95	0,865
		1. godina diplomskog studija		0	2	4	4	3	3,61	1,044
		2. godina diplomskog studija		1	1	4	12	3	3,71	0,956
		Ostalo	1./2.	0	0	1	0	1	4,00	0,994
			2./3.	0	0	0	1	0	4,00	X ⁶¹
			Međugodina	0	0	0	1	0	4,00	X ⁶²
			Apsolvent	0	0	0	1	0	4,00	X ⁶³
			Doktorski studij	1	1	0	0	0	1,50	0,659
13.	Žene trebaju imati mogućnosti zaposlenja i	1. godina prijediplomskog studija		1	1	0	0	15	4,59	1,176

⁵⁸ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁵⁹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶⁰ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶¹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶² nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶³ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

	napredovanja u svim profesijama kao i muškarci.	2. godina prijediplomskog studija	1	0	0	1	23	4,80	0,816	
		3. godina prijediplomskog studija	0	0	1	1	19	4,86	0,478	
		1. godina diplomskog studija	0	0	1	0	12	4,85	0,555	
		2. godina diplomskog studija	0	0	0	0	21	5,00	0,000	
		Ostalo	1./2.	0	0	0	0	2	5,00	0,000
			2./3.	0	0	0	0	1	5,00	X ⁶⁴
			Međugodina	0	0	0	0	1	5,00	X ⁶⁵
			Apsolvent	0	0	0	0	1	5,00	X ⁶⁶
			Doktorski studij	0	0	0	0	2	5,00	0,000
		14.	Žene u Hrvatskoj češće neopravdano dobivaju otkaze negoli muškarci.	1. godina prijediplomskog studija	0	0	7	3	7	4,00
2. godina prijediplomskog studija	2			0	8	10	5	3,64	1,075	
3. godina prijediplomskog studija	0			0	11	3	7	3,81	0,928	
1. godina diplomskog studija	1			1	5	2	4	3,54	1,266	
2. godina diplomskog studija	3			3	9	3	3	3,00	1,225	
Ostalo	1./2.			0	0	2	0	0	3,00	0,000
	2./3.			0	0	1	0	0	3,00	X ⁶⁷

⁶⁴ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶⁵ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶⁶ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

⁶⁷ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ce

			Međugodina	0	0	1	0	0	3,00	X ⁶⁸
			Apsolvent	0	1	0	0	0	2,00	X ⁶⁹
			Doktorski studij	0	0	2	0	0	3,00	0,000

16.3. Prikaz dodatnih komentara ispitanika/ca

Ispitanik/ica 1.

„Na većinu pitanja bila mi je potrebna opcija gdje sami možemo napisati što mislimo, jer je anketa dosta subjektivna.“

Ispitanik/ica 2.

„Nije u potpunosti jasno odnose li se pitanja 12., 13., 14., 17., 18. i 19. u kategoriji OBRAZOVANJE na moj fakultet, ili na obrazovanje u cijeloj državi općenito? Moji odgovori usmjereni su većim dijelom na naš fakultet, ali iz pitanja nije jasno trebaju li biti? Na početku upitnika bi uz opciju spol bilo poželjno staviti i opciju rod, s obzirom da se kasnije u upitniku ispituju stavovi o obje stvari.“

Ispitanik/ca 3.

„Upitnik je predugačak, ali odlična tema!“

Ispitanik/ca 4.

„Pitanja o religiji me osobno zbunjuju jer ne znam kakve se sve stvari uče, mislim da ovisi kod kojeg svećenika ljudi završe na vjeronauku. U srednjoj smo imali super profu koja nam je dala

⁶⁸ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ca

⁶⁹ nije moguće izračunati standardnu devijaciju temeljem jednog ispitanika/ca

interpretacije Biblije prema kojima su m i ž ravnopravni, ali kad piše 'tradicionalna' učenja i norme tih nisam dosta stara da znam koliko je ta interpretacija nova. Oboje bi trebalo biti moguće i logično, ali religiju neki ljudi posebno koriste za promoviranje nekih štetnih ideja koje Isus uopće nikad nije rekao. Ne znam ima li to veze s religijom, ali u nekim dijelovima države se navodno navodno jako čudno odnose prema ženama, a i inače stariji ljudi imaju neke ideje, ne znam je li to 'tradicionalno'. Ne moji iz obitelji, doduše, oni su normalni čak i pradjed.“

Ispitanik/ca 5.

„Ja mislim da rodna ravnopravnost kroz današnju situaciju se odnosi na dečke i cure koji imaju svoj stav, te opisuju svoj život kako im je tako još od mladosti i djetinjstva kada su se rodili. S druge strane smatram da su kod mene okolnosti takve da sam bio u osnovnoj školi zlostavljan više puta i da me nitko nije želio za prijatelja, a takvih ljudi ima i danas. Na kraju mogu zaključiti da ja imam svoj stav i svoj put prema budućnosti jer mi je stalo do poznanika i pravih prijatelja s kojima sam dobar, te od roditelja imam veliku podršku.“

Ispitanik/ca 6.

„Iako smatram da su muškarci i žene sposobni i u mogućnosti činiti i ostvariti sve što požele, također smatram da razlike u rodu postoje i da nas to krase. Rodno usmjeren govor poput rektor/rektorica ili student/studnetica smatram da nije potrebno uvoditi jer te riječi vidim kao položaj/status, a ne kao rodno atributiranu karakteristiku.“

Ispitanik/ca 7.

„Smatram da je ravnopravnost spolova i svih mogućih seksualnih orijentacija nešto najnormalnije i što treba očekivati od zdravog društva. Najveći sam fan sposobnih žena (jer općenito ljudski mozak valjda tako funkcionira da podržavaju uspjeh, ne podržava neuspjeh). Nije zdravo svakih tjedan dana stvarati nove radionice o ovoj temi jer se stvara uzak krug ljudi koji razmišlja unutar ovog okvira i stvara ekstremna viđenja od ovog. Možda bi bilo bolje provoditi ankete, seminare, radionice (iiii brojne ostale stvari koje radite u vezi toga) u nekoj drugoj županiji jer je liberalna Rijeka već dovoljno zasićena ove propagande i javiti će se jaka oporba. Nikada niti jedna krajnost ne donosi konačnu pobjedu i to se pokazalo kroz povijest

više nego jednom. Nemojte dozvoliti da se ljudi lažno hvale sa gay prijateljima jer im donosi +10 liberalnih bodova. Budimo radije prijatelji jer smo kvalitetne osobe. Nemojte dozvoliti da se ljudi "provlače" na temelju svojih spolova i ostaloga. Kao muškarac sasvim svjesno tvrdim da ni nama nije sve baš tako jednostavno kao što se to čini. K tome, zašto se ne pita nas kako nam je npr. na Filozofskom gdje nas čini možda 30% studenata.

Također, što se tiče žena samih, krenite od sebe. Često sam kao muškarac bio marginaliziran zbog toga što nemam vozačku dozvolu. Naravno, većinom od žena jer me zbog toga nisu vidjele kao podobnog partnera. Takvih je situacija jako puno. Nisam desničar ali na svom fakultetu ne vidim anketu o npr. religijskim temama i ne vidim zašto su isključene. Ne vidim ni zašto je ovo jedina tema za anketirati ljude. Republika Hrvatska ima više desetaka tisuća nezaposlenih i tisuće beskućnika. Nisam vidio ni jednu inicijativu koja promovira inkluzivnost za ove zajednice. Razumijem kako nisu politički interesantni poput žena i lgbtq+ osoba od kojih se dobivaju glasovi, ali možda bismo živjeli u zdravijem društvu kada bi se prvo pobrinuli za ovakve probleme. Bez brige, ima podjednak broj žena i muškaraca koji spavaju na ulici. Dodajmo kako se ne računaju inicijative za pomoć azilima za pse i slično (iako imam psa i jako ga volim, ne nije na lancu i slično bez brige). Žalosno je što u Rijeci svi znaju da je azil za životinje na Viškovu, ali nitko nema blage veze gdje je azil za beskućnike. Osim toga neki dan sam sjedio u menzi sa pripadnicom manjine koja mi je izjavila kako je optužila u emailu profesora za rasizam zbog toga što je svima dao bolju ocjenu od nje na grupnom zadatku, iako je rekla i kako se nije baš potrudila. Come on, za rasizam? Ili se dotična samo shvatila kako je lakše dobiti bodove za rasizam nego stvarno pridonijeti zadatku. Svaka čast na inicijativi ali mene kao studenta nije briga što neki profesor ima lažnu optužbu za rasizam. Sami promovirate pitanja inkluzivnosti, sami se nosite sa nuspojavama. Također prema svom iskustvu u ovakvim razgovorima imam osjećaj kako su svi liberalni i prihvaćaju različita mišljenja dok god se slaže s njihovim. Nadam se dragi čitaocē/čitateljice da nisi jedan/na/no od takvih. Nadam se kako ćete stvarno uzeti u obzir tekst sam po sebi a ne spol i seksualno opredjeljenje koje sam odabrao na početku ankete.“

Ispitanik/ca 8.

„Važna tema, bravo! Posebno mi je zanimljiva bila čestica da bi se vrata kabineta mogla držati otvorenima tijekom konzultacija. Moram priznati da nisam često o tom razmišljala kao mogućem načinu.“

Ispitanik/ca 9.

„Ponekad se nisam slagao sa samim sadržajem pitanja, pa nisam bio siguran što odgovoriti, no uz pojašnjenje bih možda znao bolje odgovoriti.“

Ispitanik/ca 10.

„U jednu od tvrdnji ste stavili da je spolna diskriminacija prisutnija među LGBTQ+/romskom manjinom/osobama s invaliditetom itd. (nisam sigurna kako je točno tvrdnja glasila) Uglavnom, nije baš zahvalno staviti sve ove skupine u istu kategoriju jer, ja osobno, ne bih odabrala istu točku na Likertovoj skali za svaku od navedenih skupina“

Ispitanik/ca 11.

„Sveobuhvatna, sadržajna i općenito dobro napravljena anketa.“

Ispitanik/ca 12.

„neka pitanja su malo ne dorečena. npr. "da li žene imaju isto pravo izlaziti van kao i muškarci(možda pogrešno citiram). Onako da imaju pravo, ali posljedice i iskustva su različita od muškaraca. Odnosno mogu izlaziti, ali da li se osjećaju sigurno- to je drugo pitanje. Mislim da je tema odlična i dotiče se aktualne problematike.“

Ispitanik/ca 13.

„Upitnik bi trebalo lektorirati, ne koristiti riječi koje nisu dio hrvatskoga jezika (porodica umjesto obitelji, čemu?), neka pitanja su metodološki pogrešno postavljena.“